Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XLIV ЖОВТЕНЬ–ЛИСТОПАД — 1994 — OCTOBER-NOVEMBER Ч. 427

Другий Президент України Леонід Кучма на бенкеті в його честь у Торонто, 24 жовтня 1994 року. Фото — Іван Корець.

ISSN 0026-9042

1970-1971

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Ihor J. Lysyk,
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko,
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C. Y2A 6X3

В США:

Головний представник

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N.J. 08525

Pawlo Prokopenko,
75 Kennedy Circle
Rochester, N.Y. 14609

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S.W.
Cleveland, Ohio 44144

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: М. МОРОЗ

Редаґує Колеґія:
Л. Ліщина — редактор,
Ю. Криволап, В. Родак,
А. Лисий, О. Пошиваник,
Л. Павлюк, О. Харченко.

Адміністратор Зіна Корець
Тел. (416) 763–3422

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association -- ODUM

In USA -- Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: M. Moroz

100 The East Mall, Unit 10,
Etobicoke, Ontario, M8Z 5X2

Це число редагував Олександер Харченко.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні . . . . . 25.00 долярів
Ціна одного примірника: 2.50 дол.

В Австралії . . . . . 17.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 2.00 дол.

В Англії і Німеччині . . . . . 18.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 2.05 дол.

В усіх інших країнах Европи . . . . . 17.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.70 дол.

В усіх країнах Південної Америки . . . . . 15.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.25 дол. (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 65 канадських центів.

Редакція не приймає матеріялів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціялами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати на адресу:

MOLODA UKRAINA

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — Д. Павличко, Катерина Квітчаста, Борис Олександрів, М. Скеля–Студецький, Микола Горішний, Таня Шамрай і інші. Проза: Л. Гавриків — Візит Президента України, Т. Лебединська — В. Туманній Північній Пальмірі, С. Кузьменко — Науковець з Санкт Петербургу, А. Ліщина — Спогад про діда, О. Х. — Д–р Є. Пастернак прийняла "Почесну Відзнаку Президента України", О. Харченко — 23 Конвенція УБС, Костянтин Родик — "Енеїда" Котляревського, Григорій Шиян — Від великого до смішного, Ярослав Стех — 100–ліття Довженка, Леся Лупій — Віктор Роєнко, Людмила Тарнашинська — І Київ не одразу будувався, О. Х. — Спалення позики, Сергій Латанський — Досвіти Петра Чаговця, Ольга Змага–Хоролець — Осінні рефлексії, В. Родак — Подяка, Іван Гнатюк — Поборник національної єдності, Некрологи: Н. Дубилко, Микола Шаблій, Теодор Хохітва.

Printed by the Basilian Press Ukrainian Inc., 265 Bering Ave., Etobicoke, Ontario, Canada M8Z 3A5

Дмитро ПАВЛИЧКО

ПОКАЯННІ ПСАЛМИ

У вівторок, 8–го листопада 1994 року, в Торонто, відбувся Літературний Вечір Дмитра Павличка, якраз в День Святого Дмитрія. Всі присутні на вечорі, а було їх понад сто осіб, заспівали многоліття, зробивши таким чином, несподіванку гостеві. У Канаді, а подекуди і в Україні його знають більше, як політика, бо протягом п'ятьох минулих років йому доводилося виступати з промовами, здебільша на мітингах, на політичних з'їздах та у Верховній Раді, а не на літературних вечорах. Під час його "робочих вакацій" він відвідав, виголошуючи політичні доповіді, кільканадцять українських громад в Америці й Канаді, але тільки в Торонто Дмитро Павличко виступив як поет, на авторському вечорі, що його влаштувала "Молода Україна" до спілки зі Світовим Об'єднанням Українських Письменників "Слово", Голова якого поетеса Ліда Палій представила гостя присутнім на вечорі. Як на торонтську дійсність, літературний вечір був дуже успішний, тим більше, що на вечір прибули правдиві любителі і шанувальники українського мистецького слова, а також шанувальники поета і політика, який має великі заслуги перед Україною, як колишній Голова Комісії Верховної Ради України з питань закордонних справ. Великий еміграційний поет Євген Маланюк говорив: Коли народ опиняється без провідників, тоді ними стають поети. Після мистецького виступу вітання гостеві, у формі подяки і найкращих побажань висловив інженер Ярослав Соколик — Генеральний Секретар СКУ та Марія Шкамбара — Голова Торонтського Відділу Конгресу Українців Канади. — Ред.

МАЗЕПИНКА

О мій брате, забитий німаками в бою,
Ми взяли з бойовища мазепинку твою.

Ми копали могилу за селом уночі,
В домовину вкладали твої руки–мечі;

Загортали в полотна твого серця крило,
Твої руки і груди, голови — не було.

Ми до віка прибили мазепинку твою,
Ми землею прикрили наших сліз печію.

Півстоліття минуло, наче свист батога,
І воскресла та шапка, як господня снага.

Не зотліла в могилі, не погасла в глею,
Повернулась, як птаха, в Україну свою.

Ще міцнішою стала передимлена ткань,
Що літала в пожежах світанкових повстань.

Грає пасмами неба променисте сукно,
Облямоване сонцем, як твоє знамено.

Не кляни ж ти, мій брате, рідну землю й сім'ю,
Вже онук одягає мазепинку твою.

* * *

Вставай, Україно, вставай,
Виходь на дорогу свободи,
Де грає широкий Дунай,
Де ждуть європейські народи.

Вставай ти кайдани порви,
Дай познак, ясніший від грому,
Що ти не рабиня Москви,
Й рабою не будеш нікому.

Вставай, Україно, вставай,
Єднай Чорне море й Карпати,
І свій переболений край
Не дай ворогам розламати.

Вставай та здіймай знамено
Вселюдської згоди й любові,
Щоб волі святої вино
Спожити без помсти і крові.

ВСТАВАЙ З КОЛІН!

Росте калина над порубами,
Як наша пісня, росте врозгін —
Ми триста років були рабами,
Пора настала — вставай з колін!

Вставай, народе, в святу годину,
Та не для помсти за рідну кров,
Вставай за правду, за Україну,
Вставай, народе, твій час прийшов.

Нам страх вганяли в мозольні жили,
Нас обертали в покірний тлін;
Ми триста років Москві служили,
Пора настала — вставай з колін.

Вставай, народе, в єдину лаву
Шикуй братерство всіх наших мов.
Вставай творити свою державу,
Вставай, народе, твій час прийшов!

На ясні зорі, на тихі води
Нас великодній покликав дзвін.
Ми триста років ждали свободи,
Пора настала — вставай з колін.

Вставай, народе, возз'єднуй сили,
Ламай залізо старих заков.
Вставай з лежанки, вставай з могили,
Вставай, народе, — твій час прийшов.

КЛЯТВА

Ми, народ, що вийшов із неволі,
Клянемось в благословенну мить —
Всі свої тисячолітні болі
В славу України перелить.

Клянемося княжими гробами,
Золотою шаблею Дніпра —
Краще смерть, ніж бути знов рабами,
Хай гряде відродження пора!

Клянемося хлібом і водою,
Що всі мови нашої землі
Житимуть добром — не ворождою,
В чесному сестринстві, а не в злі.

Клянемось робітними трудами,
Болісними нивами долонь —
Краще смерть, ніж бути знов рабами,
Хай горить очищення вогонь!

Клянемося "Кобзарем" Тараса,
Геніями Лесі і Франка —
Що не зродиться пахолків раса
З крові Гонти і Залізняка!

Клянемося Богом України,
Що вмремо, та не підем в ярмо,
Дух, воскреслий з темної руїни,
На наругу в рабство не дамо.

Ми, народ, що вийшов із неволі,
Клянемось в благословенну мить —
Стати рівним у народів колі,
На свободі й для свободи жить!

Вірш написано на Всеукраїнському вічі
15.IX.1991 р.

ПРОРОЦТВО

Коли надійдуть танки й бетеери
І вдарить по знаменах кулемет, —
Ті вмруть, а ті сховаються в печери,
Та на майдані лишиться поет.

Він буде сам під кулями стояти
Без наляку й жалю, як Прометей,
І кров стече... Рабів народить мати,
Та він оберне знову їх в людей!

Він знов оберне в Дух скорботне тління,
Знов нагадає — хто ми, звідкіля,
І знов на площах закричить каміння,
І вбивці рушать знов з–під стін Кремля.

Знов буде бій, впадуть підступні чвари,
Знов честь і правда будуть наяву,
І знову нас клястимуть яничари,
Навколішки вітаючи Москву,

І знов розтануть людських душ мерзлоти,
І знов імперію ошкірить сказ,
І буде так продовжуватись доти,
Допоки правда не прийде до нас.

В століттях буде так! І жодна зміна
Не станеться в перебігу епох,
Допоки не воскресне Україна,
Бо Він так хоче — наш безсмертний Бог!

9.III.1991 р.

X

Я в Стопчатові народився,
Та до Києва була мені путь,
Щоб двадцять четвертого серпня
Спізнати Твою могуть.

Всевишній, Ти здер із мене
Раба триста літнє тавро,
І двадцять четвертого серпня
Вклав мені в руки перо.

Я зорав сто гектарів слова,
Скопав сто пісенних грядок,
Щоб двадцять четвертого серпня
Написати один рядок.

О Господи, несамовиті,
Незбагненні Твої діла:
Я живу ще для тої миті,
Що минула, та не відійшла,

Що зринає знову, як сонце,
З глибини світанкових небес.
Я в Стопчатові народився,
А в Києві вмер і воскрес.

L

Коли на пагорби Дніпрові,
Де був апостол Твій Андрій,
Зійдеш і вчуєш стогін крові,
Мов сонця гул в землі старій, —
Знай, Господи, жага свободи
Тут не розпалася, як прах,
Палають нею небозводи,
Плоди в калинових ярах.

Коли на Хортиці ногою
Торкнеш стежину чи зело,
І плоттю Божою, нагою
Відчуєш біль, як вбите скло, —
Знай, Господи, жага свободи
Тут не зотліла, мов зола,
Ще й досі запорізькі броди
В полон цариця не взяла.

Коли Ти станеш на Говерлі,
Сягнеш очима аж на Понт
І вздриш, як зводяться померлі
Онуки Богунів і Гонт, —
Знай, Господи, жага свободи
Нас піднімає із могил,
І вписує таємні коди
Воскреслих душ у небосхил.

Прийди і будь же нам суддею,
Карай за бачення сліпе,
За те, що ми свою ідею
Любили більше, як Тебе.
Прийди і стань, де кров пролито,
Стань на розорані серця,
Що родять волю, наче жито,
І ждуть жорстокого женця.
Прийди, як грім в безоболоччі,
Зірви з нас залишки труни!
І не карай, а глянь нам в очі
І дух наш твердістю натхни!

1993 р.

Катерина КВІТЧАСТА

* * *

Все "дівчата" та "дівчата" —
моя ненька до подруг.
їм усім — за сімдесят вже
перебігли поле й луг.

Непомітно перебігли
І не встигли постаріть,
лиш пізнать устигли біди,
перебрівши їх убрід.

У "дівчат" — щемливі теми,
І закоханість в пісні,
нерозв'язані проблеми,
і смеркання при вікні.

Все "дівчата" та "дівчата" —
моя ненька до подруг.
їм усім — за сімдесят вже
перебігли поле й луг.

УКРАЇНІ

Рідна земле моя, я з твого корінця
проросла і тягнуся крізь всі бур'яни
до людей, що несуть твою долю в серцях
через зими усі до весни, до весни.

З кожним днем я тебе все палкіше люблю.
Твоїм віттям купаюся в синяві днів.
Я з тобою не знала ніяких розлук,
бо в тобі вкорінилась, як ти у мені.

Рідна земле моя, тут мій рід, тут мій дім.
Перший крок мій — тобі, і останній — тобі,
Ще не скоро пройду я шляхи молоді,
бо твоєю снагою міцнію в ходьбі.

Рідна земле моя, я з твого корінця
проросла і тягнуся крізь всі бур'яни
до людей, що несуть твою долю в серцях
через зими круті до весни, до весни.

ДЕ Б ТИ НЕ ЖИВ

Де б ти не жив у цьому світі
Із Україною в душі —
скрізь вишня пахне ніжним цвітом,
гудуть бандурами хрущі...

Куди б не відлітали птиці,
а повертають в рідний край,
води напитися з криниці,
снаги напитися з Дніпра...

Той потяг серцем розділяю
І посилаю почуття
на всі вишневі небокраї,
куди птахи душі летять...

Де б ти не жив у цьому світі
Із Україною в душі —
скрізь вишня сяє білим цвітом
на довгім рушнику межі...

ПОВЕРНЕННЯ

До 85-ліття І. БАГРЯНОГО

Тінь ув'язалась за синами
моєї рідної землі.
Крило ширя під небесами,
нуртують хмари на крилі.
Йде понад прірвою людина,
з-під ніг — шурх — камінь... і зника.
А в серці доля України
у колосках і остюках.
Пісок стікає під ногами
І опадає в небуття.
Несе думки свої Багряний
понад проваллями життя.
Ступив на брилу, що провисла, —
в безодню провалився слід...
Не вбив нікого, а злочинцем
нарік його злочинний світ.
З Охтирки потяглися роки
в чужі незвідані світи,
щоб свій порив, щоб свій неспокій
для України зберегти.
Вертається у рідне місто
Із даличин поета біль.
Осіло сонце. Ворскла чиста
забагряніла у журбі.
Тінь ув'язалась за синами
моєї рідної землі.
Крило ширя під небесами,
нуртують хмари на крилі.

АРИСТОКРАТ НА БІЛОМУ КОНІ

На телепередачу
"Повернення Євгена Маланюка"

Аристократ на білому коні
замислився на березі Синюхи,
вернувшись з чужини. І серцем слуха
ті хвилі, що звучать на глибині.
Аристократ на білому коні.

Шумить верба, запрошена в пісні.
Вилунює акордами Бетховен.
І на приколі сивий човен
гойдає пережиті дні,
Шумить верба, запрошена в пісні.

На рідну землю тільки-но ступив
рядками віршів. Над рікою гомін
такий знайомий й незнайомий.
З далеких перепадин і валів
на рідну землю тільки-но ступив.

Аристократ на білому коні
замріявся над хвилями Синюхи,
і кожну світлу краплю серцем слуха,
яка не служить мілині.
Аристократ на білому коні.

Катерина Квітчаста *народилася в селі Грунь Охтирського району у співучій селянській родині. Мабуть звідси — від співучого роду — й мелодійність її віршів, які почала писати ще з дитячих років. Друкувалась у багатьох республіканських і обласних виданнях, а минулого року вийшла перша книжка поетеси "Розшити радістю життя", її творчість представлена й у збірнику "Охтирськими стежинами" (обидві книжечки вийшли у видавництві "Мрія").*

Можна стверджувати, що до родини вітчизняних літераторів — її земляків Остапа Вишні, Василя Чечв'янського, Платона Воронька влився і живий струмінь яскравої, з чітко визначеним індивідуальним кредо, поезії Катерини Квітчастої.

За фахом вона — культпрацівник. Нині веде заняття у літературній студії при Охтирській гімназії, читає поетику, несе світле слово поезії до людей.

НЕ ЗАБУДЬТЕ
ВІДНОВИТИ
ПЕРЕДПЛАТУ
СВОЄЧАСНО!

ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ В КАНАДУ

Другий Президет України Леонід Данилович Кучма обрав Канаду для свого першого закордонного візиту. Не випадково в Торонто відбулася конференція з питань торговельних можливостей в Україні, а у Вінніпезі відбулася конференція, що її влаштувала Велика Сімка — з питань економічних перетворень в Україні.

Торонтська Конференція відбулася в Готелі Рояль Йорк у вівторок, 25–го жовтня 1994 року. Влаштували її: Канадсько–Українська Торговельна Палата, Імперський Клуб Канади, Торговельна Рада метрополітального Торонто та Канадський Клуб Торонто.

Конференція складалася з двох сесій: перша проходила під назвою — "Політичний та Економічний Клімат в Україні" і друга, більш практична, ділова, під назвою — "Працювати так, щоб мати успіх у виробництві". Першою сесією проводив адвокат Богдан Онищук — Голова Канадсько–Української Торговельної Палати, а доповідачами на першій сесії були: відомий в українському суспільстві в Діаспорі, зокрема в галузі економіки, професор Олег Гаврилишин, Член Дирекції Світового Банку Джан Колман, Депутат до Канадського Парламенту Володимир Ластівка, міністер Економічного Розвитку України Сергій Осика та журналістка Христя Фріленд. У другій сесії доповідачами були теж визначні особи, головним чином успішні бізнесмени. Вершиною Бізнесової Конференції був спільний обід, на якому головну доповідь виголосив Президент України Леонід Кучма. Його доповідь на спільнім обіді в Торонто була відлунням тієї його доповіді, що він виголосив 11–го жовтня 1994 року у Верховній Раді України.

Його доповідь в Торонто, в основному, була скерована на те, щоб зацікавити канадських капіталовкладників інвестувати свій капітал в економіку України.

Перебування української делеґації в Торонто, очоленої Президентом України Леонідом Кучмою, слід вважати успіхом. Наприклад, Канадський Уряд повідомив про надання Україні допомоги в сумі в 50 мільйонів доларів. Але такої допомоги, що Україна не буде зобов'язаною сплачувати. Про перебування в Канаді Президента України та важливої української делеґації повідомляли канадські газети, радіо й телевізія. У вівторок ранком транслювалося інтерв'ю, що його дав канадській телемережі Ці Ті Ві Генадій Удовенко — міністер закордонних справ України.

У вівторок, 26–го жовтня по–полудні, українська делеґація відлетіла до Едмонтону, в західно–канадську провінцію Альберту. Візит Президента України в Канаді підсумовує співробітниця Канадського Міжнародного Радіо Ліна Гаврилів. — Ред.

Скінчився п'ятиденний візит Президента України Леоніда Даниловича Кучми в Канаді... Візит був переповнений подіями і зустрічами. За п'ять днів свого першого офіційного візиту закордон у ролі Президента незалежної України пан Кучма відвідав п'ять міст і чотири провінції, зокрема столицю Канади Оттаву, місто Торонто, Едмонтон, Саскатун, і завершив свій візит у столиці Манітоби Вінніпезі, де 27.X.1994 р. відбулась найважливіша подія — Конференція заради економічних перетворень в Україні, у рамках зустрічі представників країн–членів Великої Сімки. У своєму зверненні до учасників конференції Президент України говорив про важку економічну ситуацію, що склалась в Україні, та про потрібну негайно фінансову допомогу. Пан Кучма сказав, що для успішного впровадження економічних реформ, до кінця 1994 року, Україні потрібно ще 600 мільйонів доларів, крім трьохсот шістдесяти п'яти, що вже відпустив Міжнародний валютний фонд... Президент Украни лише висловив свої побажання, бо на конференції увага не зосереджувалась на фінансових вимогах України. Ці справи розглядаються на засіданнях Консультаційної групи Світового Банку... Після офіційної частини конференції консультаційна група почала розглядати питання фінансової допомоги Україні, а рішення буде прийняте пізніше... Після свого виступу Президент України вирушив на екскурсію на молочно–зернову ферму, а міністри України і міністр закордонних справ Росії, Андрій Козирев мали пресконференцію із журналістами, які були присутні на офіційній частині Конференції... Журналістів цікавили різні питання, зокрема, чому саме зараз весь світ вирішив допомагати Україні і чи Росія з Україною полагодили справи щодо територіальної недоторканості України. На це запитання міністр закордонних справ Росії відповів, що між двома державами немає ніяких територіальних питань, а міністр закордонних справ України Генадій Удовенко відповів, що взаємовідносини між Україною і Росією нормалізуються, бо раніше їх не можна було назвати нормальними; відбулась ціла низка зустрічей між офіційними представниками України і Росії, і ми сподіваємось, сказав він, що під час візиту Президента Росії Бориса Єльцина в Україну буде підписано Договір про дружбу і співробітництво... Кореспондент Радіо Голландії спитав Андрія Козирева, хто підказав йому приїхати на цю конференцію, бо його не очікували. Козирев відповів, що це було наше бажання висловити підтримку і допомогу нашим українським друзям. Пана Козирева спитали також, чи хотіла б Росія отримати заборговані Україною гроші, якщо Україні нададуть фінансову підтримку. На це запитання він делікатно відповів, що Росія вже довго чекає... Генадія Удовенка спитали чи сподівається він, що Україна отримає потрібні їй 600 мільйонів долярів. Пан Удовенко сказав, що Україна очевидно отримає більше, але навіть не в цьому справа, бо про гроші можна говорити без кінця. Головне в цьому те, що Україна підписала угоди з Міжнародним Валютним Фондом, а це означає, що вона користується кредитами і вже сам цей факт спрацює і буде залучати іноземний капітал.

Далі Генадій Удовенко сказав: Я думаю, що візит нашого Президента був дуже успішний, і треба додати, напружений, бо, наприклад, 26 жовтня ми вранці зустрічались з бізнесменами в Едмонтоні, потім зустрілись з українською громадою, а пізніше зустрілись з бізнесменами Саскачевану, а ввечері був бенкет у Вінніпезі.

На питання, чи виявили бізнесмени якийсь інтерес до України, пан міністр сказав, що так, багато з бізнесменів вже мають контакти з Україною і бізнес йде непогано, проте звичайно, скаржаться на нашу бюрократію, на нестабільність наших законів. Ми все це знаємо і працюємо у цьому напрямі, зокрема, програма економічних реформ Президента Кучми має внести елемент стабільності, тобто те, що важливо для інвесторів. Підписано багато економічних і політичних угод, відбулись контакти нового Президента на вищому рівні, зустрічі із бізнесменами, українською громадою, це велике досягнення... А Президент України тим часом повернувся з ферми і зразу на робочий обід із міністром закордонних справ Канади Андре Уеллетом, після чого він вирушив до провінційного парламенту Манітоби, на офіційну зустріч із прем'єром Манітоби Ґері Філманом. А перед будинком провінційного парламенту Манітоби стоїть пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку, біля якого і завершилось перебування Президента України в Канаді. День був казковий, тепло, сонячно, як на замовлення... Біля пам'ятника зібралась українська громада Вінніпегу, щоб подивитись на президента України і почути його промову... Спершу з промовою виступив прем'єр Манітоби Ґері Філман, в якій він ще раз привітав пана Президента з дружиною.

Ґері Філман сам українського походження з материнської сторони, і тому, каже він, це велика честь для мене брати участь у прийомі Президента України... Разом з усіма вами, я святкував незалежність України 1 грудня 1991 року. І ось сьогодні ми зібрались всі разом біля пам'ятника великому українському поету, художнику і борцю за свободу Тарасу Шевченку на церемонії покладення вінка. Цей пам'ятник було відкрито у 1961 році, і це символ любові, відданості і національної гордості українського народу. Далі він розповів про історію пам'ятника і українців Манітоби і на закінчення сказав, що з задоволенням співпрацюватиме з народом України, допомагаючи йому впроваджувати в життя нові економічні реформи... Після цього дитячий хор виконав пісню Зелене Жито Зелене, були покладені вінки і закінчився візит Президента України Леоніда Кучми до Канади зворушливою промовою біля пам'ятника.

(З повідомлень Канадського Міжнародного Радіо.)

Тетяна ЛЕБЕДИНСЬКА,
кандидат філософських наук, письменниця

В ТУМАННІЙ ПІВНІЧНІЙ ПАЛЬМІРІ

Українська ментальність Санкт-Петербурга

Як відомо, Україна тривалий час входила до складу Російської імперії, де заборона національного, стеження за інакодумцями були зведені в ранг державної політики. В тих умовах українська культура стала сферою, яка засвідчувала життєздатність нації на безмежжі уніфікованого монстра. Особливо помітною в цьому плані була столиця — Санкт-Петербург. Десятиліттями жили й працювали тут видатні посланці української інтелігенції, відомі діячі культури й мистецтва: П. Полуботок, П. Дорошенко, К. Розумовський, Д. Апостол, А. Безбородько, В. Кочубей, Г. Скоровода, І. Котляревський, Т. Шевченко, С. Гулак-Артемовський, М. Костомаров, П. Ніщинський, М. Вербицький, А. Чужбинський, В. Боровиковський, Д. Левицький, М. Грищенко... Українська культура стала невід'ємною складовою частиною аури столиці імперії. З іншого боку, вона всотувала в себе все краще із російської культури.

...Українська діаспора з'явилась у Санкт-Петербурзі одночасно із заснуванням міста. В масштабних будівельних роботах тут брали участь козаки з підступно знищеної Запорозької Січі, насильно привезені селяни. Поступово приживались поміщики, священнослужителі, міщани, купці...

В 1728–1740 роках була споруджена (збереглася до наших днів) церква святого Сампсонія. Поруч з нею розрослося кладовище, де поховано гетьмана П. Полуботка. 29 грудня 1993 року виповниться 270 років з дня його загибелі. Думається, на могилі необхідно поставити монумент.

Відомо, що в Санкт-Петербурзі осідали козацькі реліквії. Вони надходили до храмів, особистих зібрань, музеїв міста. Є дані, що в Преображенському всієї гвардії соборі зберігалися двадцять курінних знамен, три бунчуки, срібна булава і срібний позолочений жезл, велика кількість релігійного начиння; в імператорському Ермітажі — сімнадцять унікальних експонатів запорізької старовини і один прапор. Приклади можна було б продовжити... Необхідні дослідження, які б об'єктивно висвітлювали історію предметів гетьманства і козацтва в Санкт-Петербурзі, їх стан, вказали нинішнє місцезнаходження. Настав час повернути святині тим, кому вони належать.

Нелегко жилося українцям у столиці імперії. При Петрі їх практично не допускали до державної служби — жорстокість царя до представників національних меншин загальновідома. Значно успішніше пробивалися наші земляки у сфері церковної діяльності. Згадаймо лише священнослужителів того періоду: Ф. Прокоповича, С. Яворського, Г. Бужинського, щоб зрозуміти, які таланти віддавала Україна на береги Неви.

Феодосій Яновський і Амросій Юшкевич вінчали на царство імператрицю Єлизавету Петрівну, а отець Дубинський був її духовником. Тоді ж українцям милостиво дозволили займати державні посади.

Як відомо, церковні ієрархи українського походження виховувалися в стінах Києво–Могилянської академії, що свідчило про елітарність їх освіти. Київські вихованці мали значний вплив на духовне життя Санкт–Петербурга.

На перших порах найдинамічніше розвивався музично–пісенний жанр української культури. На початку п'ятдесятих років XVIII століття величезною популярністю користувалися роговий оркестр і хор президента Академії наук графа К. Розумовського. Хор, який налічував 36 співаків, часто виступав у Літньому саду і збирав широку публіку.

Знать і духовенство захоплювались українським церковним співом. Тим, хто вирушав "у Малоросію" набирати співаків, видавався спеціяльний супровідний документ, яким керівництво на місцях зобов'язувалося всіляко сприяти успіху місії. Завдяки самородкам з України і розвивалось елітарне музичне й пісенне мистецтво Санкт–Петербурга.

Серед цих самородків був і Г.С. Сковорода. Він протягом трьох років співав у Придворній капелі столиці. Цікаво, що згідно з планом монументальної пропаганди (20–ті роки нашого століття) було прийнято рішення встановити в Петрограді пам'ятник українському філософу, однак, цього не зроблено й досі.

В Санкт–Петербурзі працювали й відомі композитори М. Березовський та Д. Бортнянський, обидва вихідці з Глухова. Бортнянський, котрий мав чудові організаторські здібності, протягом тривалого часу керував Придворною капелею і підніс її на вершину виконавської майстерності.

Майже двадцять років виступав на сцені Маріїнки — провідного театру міста — друг Тараса Шевченка композитор С. Гулак–Артемовський. Саме в Петербурзі він написав найвідоміший свій твір — першу українську оперу "Запорожець за Дунаєм", при чому не тільки музику, а й лібретто та тексти всіх пісень. Унікальне явище культури! Прем'єра пройшла на сцені того ж Маріїнського театру 14 квітня 1863 року. То був бенефіс С. Гулака–Артемовського, який виступив у провідній ролі Карася. Незважаючи на горезвісний указ Валуєва, співали українською.

С. Гулак–Артемовський мав ще й унікальний дар інженера. Це за його проектом було побудовано перший у місті на Неві водогін. Цікаво, що вода в ньому рухалася самплівом, тобто найекономнішим способом.

Особлива сторінка духовного життя північної столиці — українське письменство. Коротко — хоча б про деяких його представників. Іван Іванович Тривогін народився в 1761 році у селі Гороховатне Ізюмської провінції, в Санкт–Петербурзі працював перекладачем, коректором. Життя скінчив двадцятидев'ятилітнім у сибірському засланні. Залишив цікаву творчу спадщину.

Поет і перекладач Степан Руданський закінчив Санкт–Петеррбурзьку Медико–хірургічну академію. Цей заклад доукомплектовувався студентами Києво–Могилянської академії. Перший документально зафіксований набір було здійснено 1754 року, коли в семінаріях Києва, Харкова, Чернігова і Переяслава відібрали схильних до наук юнаків і направили їх у столицю для подальшого навчання.

При Медико–хірургічній академії працювала українська театральна група, до якої входили переважно слухачі закладу. Тут уперше здійснили постановку п'єси Т. Шевченка "Назар Стодоля".

Вісімнадцять років жив і творив на берегах Неви український геній Тарас Шевченко, випускник Академії мистецтв. У різному стані збереглись тут десятки пам'ятних місць, пов'язаних з його ім'ям. Серед них — Миколаївський вокзал, Пасаж, Гостинний двір, Міська дума, Срібні ряди, лавка Смирдина (там уперше продавався "Кобзар"), Літературне кафе (туди часто заходив поет), інші будівлі на Невському проспекті, Васильєвському острові, Петроградській стороні... На Смоленському кладовищі перше його поховання. Сподіваємось, що до 180–річчя з дня народження генія нарешті буде встановлено йому пам'ятник. Місце підібрано, планується, що Україна подарує дорогий монумент Санкт–Петербургу. Діаспора з нетерпінням чекає на цю історичну подію.

Довгі роки в Північній Пальмірі працювали О. Афанасьєв–Чужбинський, В. Білозерський, М. Костомаров, П. Куліш, Є. Гребінка, Марко Вовчок. Митці плідно творили, підтримували тісні зв'язки з Україною, збагачували духовне життя діаспори, сприяли розвою російської культури. Давно чекають куточки міста на відкриття меморіяльних дощок, квартир... Ждуть благоустрою могили видатних земляків. Зокрема, на Літературних мостках поховані М. Костомаров, О. Афанасьєв–Чужбинський. Маємо безліч слідів інших українців, які талантом своїм підносили славу імперської столиці, збагачували світову цивілізацію, засвідчували неординарність нашої нації.

Досить–таки демократичним навчальним закладом була Петербурзька Академія мистецтв. У її монументальних стінах владарював дух свободолюбства. Тут училися майбутні майстри українського образотворчого мистецтва, діячі культури: П. Мартинович, Х. Платонов, В. Орловський, П. Левченко, С. Васильківський, М. Самокиш, Ф. Красицький, С. Колесников... Українські митці розписували храми, палаци. Значний внесок у цю благородну справу зробив Тарас Шевченко, який брав участь у художньому оформленні Олександринського театру, внутрішніх приміщень Сенату і Синоду — нинішнього Центрального державного історичного архіву.

У 1998 році виповнюється двісті років Військово–медичній академії. Думається, цю дату слід якнайповніше використати. Зокрема, випустити книгу про українців, які закінчили цей вуз, показати їх внесок у світову медицину. Адже світила імперської медицини, вихідці з України, були зв'язані з академією.

Український вплив, якщо його розглядати в сукупності, мабуть, найточніше підсумував відомий славіст П. Безсонов: "Пришельцы (малороссы) заняли здесь (в Великороссии) самыя видныя и влиятельныя места, от иерархов до управлений консисторий, ими устроенных, от воспитателей семьи царской до настоятелей мона–

стырских, до ректоров, префектов и учителей ими же проектируемых школ, до кабинетных и типографских ученых, делопроизводителей, дьяков и секретарей..."

Наводячи цю цитату, приват-доцент Київського університету І. Огієнко занотував: "Коли сюди добавимо, що вкраїнці були приходськими, придворними, військовими та закордонними священиками, працювали місіонерами, законовчителями світських шкіл, екзаменаторами, перекладачами, іконописцями, гравераами — то це буде охоплювати ту велику культурну роботу, що її вели в Росії українці."

Двадцяті роки нинішнього століття характеризувались у Петрограді-Ленінграді ренесансом: діяв український театр, виходила низка видань, працювали наукові товариства. Цей період потребує ретельного дослідження. Думається, тут дослідників чекають унікальні відкриття.

Нині українська діаспора Санкт-Петербурґа переживає нове піднесення. Проходять різноманітні заходи, присвячені тій чи іншій даті, особистості, пов'язаній з українством, щотижня відбувається засідання Товариства імені Т. Шевченка. Постійно працюємо над згуртуванням петербуржців українського походження. Тисячі студентів з України вчаться в місті на Неві, вони — наша надійна опора.

Надзвичайно гостро стоїть нині питання про необхідність відкриття в місті Українського культурного центру ім. Т. Шевченка, створення національного меморіалу. Думається, настав час зробити шевченківські дні в Санкт-Петербурзі загальнонаціональним українським святом. Зрозуміло, що без допомоги з рідного краю нам не виконати задумане. Єднаймося ж, співпрацюймо, бережімо нетлінні багатства нації, де б вони не були. Бо тільки той народ повноцінний, який сам поважає себе.

Санкт-Петербурґ

Світлана КУЗЬМЕНКО

НАУКОВЕЦЬ З САНКТ-ПЕТЕРБУРҐУ ТЕТЯНА ЛЕБЕДИНСЬКА І ЇЇ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

У вересні 1994 року в Торонті, Канада, перебувала Тетяна Лебединська, науковець, кандидат філософських наук, доцент, письменниця і перекладач з арабських мов. Тетяна Лебединська — українка, яка народилася в Києві, коротко вчилася у Львові, з двадцятилітнього віку, вже понад 30 років, живе в Санкт-Петербурзі, де закінчила вищу освіту і там працює. Вона — член Спілки Письменників України.

Об'єднання Українських Письменників "Слово" разом з журналом "Молода Україна" запросило Тетяну Лебединську на вечір, з проханням поділитися своїми думками про українців Санкт-Петербургу, на що вона охоче погодилася. Виступ Тетяни Лебединської відбувся 11-го вересня в переповненій залі приміщення Канадсько-Української Мистецької Фундації.

З доповіді на вечорі Тетяни Лебединської, а також із розмов із нею, ми довідалися, що серед своїх наукових розвідок у галузі культури Тетяну Лебединську зокрема цікавить тема — Українці Санкт-Петербургу. На цю тему вона у своїй науковій діяльності вже зробила багато досліджень, написала наукові праці, читала в Санкт-Петербурзі лекції російською мовою, як от, під заголовками — "Тематика Близького Сходу в творах Григорія Сковороди", "Шевченко і Схід", "Сприйняття Миколою Гоголем східньої культури", "Образ Муххамеда в українській літературі другої половини XVIII і XIX століть", "Схід у літературній і науковій діяльності Івана Франка", "Близький Схід у житті і діяльності Лесі Українки", "Літературні твори Агатангела Кримського за східньою тематикою", "Палестина і Єгипет у зображенні українських і російських художників", "Полтавський народ у житті і творчості ливанського письменника Михайла Нуайме", "Письменники і журналісти Близького Сходу про літературне життя України", "Тарас Шевченко в Санкт-Петербурзі", "Українські священики в російській православній церкві", "Український некрополь Санкт-Петербургу", "Українська література і царська цензура" (за архівами Санкт-Петербургу).

Тетяна Лебединська зазначає, що Санкт-Петербурґ — це місто в Росії, в якому залишили великий слід культури багатьох національностей, зокрема Західніх держав, а також з України, бо тут жили, працювали і творили видатні представники української інтеліґенції — відомі українські культурні і політичні діячі, як от Дмитро Дорошенко, Данило Апостол, Кирило Розумовський, Андрій Безбородько, Григорій Сковорода, Михайло Грушевський, Іван Котляревський, Тарас Шевченко, Іван Франко, Семен Гулак-Артемовський, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Петро Ніщинський, Микола Вербицький, Олександер Чужбинський, Володимир Боровиковський, Дмитро Левицький, Микола Грищенко, Симон Петлюра, Дмитро Донцов і багато інших. Тут був ув'язнений і страчений Павло Полуботок. Тут залишили свої численні могили українські козаки-запорожці, яких силою було привезено на будову цього міста. Правда, могил їхніх уже на цвинтарях немає, але, як пам'ять про них, залишилися назви алей, де вони були, як от Харківська алея, Київська й інші.

Тетяна Лебединська зладила бібліографію з анотаціями заборонених царською цензурою творів укра-

їнською мовою в період діяльництва революційного народництва, де серед імен знаходимо Тараса Шевченка, Івана Франка, Леоніда Глібова, Михайла Драгоманова, Івана Карпенка–Карого, Григорія Квітки–Основ'яненка, Марка Вовчка, Марка Кропивницького, Панаса Мирного, Миколи Садовського, Михайла Старицького й інших українських письменників і діячів української культури. З того покажчика ми довідуємося, що навіть твори таких видатних російських поетів, як Алєксандра Пушкіна і Ніколая Нєкрасова були заборонені українською мовою, що говорить про те, як Росія завжди панічно боялася української мови, щоб українською мовою збагачувалася українська культура навіть через переклади з російської мови її класиків.

Тетяна Лебединська також зладила покажчик місць поховань у Санкт Петербурзі відомих українських діячів культури — в науці, літературі, мистецтві, політиці в часі 1703–1919 р.р., який вона назвала "Український некрополь Санкт–Петербургу". Покажчик подає 230 імен відомих українців, похованих у Санкт–Петербурзі. Крім їхніх років народжень і смерти, в покажчику зазначено — хто вони були, назви цвинтарів, де вони поховані, опис пам'ятників чи плит на їхніх могилах та як їх знайти. В кінці покажчика подано мапи цвинтарів з детальними вказівками.

Тепер Тетяна Лебединська працює над проєктом — поставити пам'ятник Тарасові Шевченкові в Санкт–Петербурзі, бо, як вона зазначає: "тут пройшло 17 літ його життя, тут навчався, був викуплений з кріпацтва, став академіком, написав багато творів, пізнав хвилини радости і гіркоту печалі, звідси царат заслав його в далекий Мангишлак, тут пішов з життя..." "З іменем Тараса Шевченка, — продовжує Тетяна Лебединська, — в Петербурзі пов'язано біля 90 місць. Щоб розповісти про них, довелося б написати безліч томів..."

Бронзовий момумент Постові дарує відомий український скульптор Леонід Молодожанин, що живе на Заході і знаний тут, як скульптор Лео Мол. Перед війною він учився в Санкт–Петербурзі (тоді Ленінграді), в Ленінградському інституті живопису, скульптури й архітектури. Пам'ятник має бути відкритий навесні 1995 року.

Свої пропозиції у цій справі Тетяна Лебединська просить надсилати головному редактору журналу "Український історик" Любомирові Винарові.

Андрій ЛІЩИНА

СПОГАД ПРО ДІДА, БАБУ, СЕЛО ГАННІВКУ...

Найперше у своїй свідомості я пізнав діда й бабу. До цього часу згадую діда Андріяна як великого чоловіка з білим довгим чубом, з пухнастими, як клоччя, бровами, та товстими й довгими вусами, а також і з широкою бородою — все було білого кольору. Сорочка з широкою вишивкою на грудях зтягалася під бородою червоною стрічкою, яку борода заслоняла. Штани були широченні з очкуром. Баба Тетяна середнього зросту, але вже не така кремезна, як дід, з пробілуватим волоссям, в очіпкові або в хустині, а одягнена в білій сорочці й чорній спідниці. Вони й були першими моїми доглядачами й вихователями. Влітку ведуть нас за город на вузеньку прибережну смугу, простеляють рядно, на яке на краєчку сідає баба, й починає щось голкою шпортати–вишиває якусь вишивку, шиє щось, або латає одяг; опісля сідає дід, а ми — дітвора — ніби також сідаємо, але негайно починаємо діда класти горілиць. Як збороли діда, тоді вже гарцюємо навколо нього і на ньому, не звертаємо уваги на вишивану сорочку, застромляємо свої пальчики в дідову чуприну, бороду, вуса й брови. Часто дід зворухнеться набік так, що ми покотимося з нього, та це нас зовсім не страшило. Ми знали, що дідусь добрий і так бавиться з нами. Баба була сувора й ми її не чіпали. Чули, як вона й дідові дорікала за наші пустощі, а все ж таки ми й на печі робили такі забави, як приходила холодна пора року. Та не завжди дід вдовольняв наші забаганки. Діставали лозини ті, хто не вважав на дідові перестороги не входити в річку. Лякав нас, що ніби на дні річки сидять потоплені ляхи й ловлять за ножки тих маленьких дітей, що входять у воду. Цей ляк вплинув на мене так сильно, що я довго боявся вчитися плавати, і вже в дорослому віці вивчився плавати, і то дуже погано.

Одного дня, в пообідню пору, дід засвітив свічку, й тримаючи над полум'ям вогню невеличкі куски скла, закопчував їх. Ми бігали навколо нього й приглядалися, та з великим нетерпінням чекали, яка то іграшка буде з чорними скельцями. Ми мали забавок багато та все: дерев'яні, з дротиків, з прядива, а от зі скла і немає, бо склом можна пальчики порізати — казали нам. Та скінчивши працю із стекельцями, поклав їх високо на шафу, після чого ми пішли на двір. День був ясний. Напроти нашого подвір'я у Юрка Чижмака гула молотарка. Дід з бабою поскликали нас, малечу, й ходили поза хатою, ніби когось чекали, а ми бігали, підстрибуючи, за ними. Потім дід посадив нас на призьбі під хатою на західному причілкові, а сам пішов по скельця. Роздавши нам по одному, почав показувати як через скельце дивитися на сонце. Ми побачили, що сонце закриває якась "сковорода", як дід сказав. Дальше сонячне світло затмарювалось більше й більше. Молотарка перестала густи. Дід і баба христилися й настала темнота (мабуть, було затемнення сонця).

Баба померла першою. Дід змінився після смерти баби. Уже не було нам з ким бавитися більше. Ходив

по подвір'ї, ніби щось шукав, або сяде на воза, яким колись їздив по сіль і дивиться на Жовту річку годинами, аж поки мама не піде та не приведе його в хату.

Була осіння пора року. Мама протопила піч, щоб було у хаті тепліше. Дід з нами, меньшими внуками, побажав лягти на печі. Мама довго чекала, щоб вогонь в печі пережеврів, але дід упрошував маму йти спати, бож завтра, дочко, треба ставати до праці зрання. Довго мама крутилася в хаті, ніби є ще деяка нескінчена праця. Погодилася йти спати з умовою, що дід труби юшками не закриє до рання. Все ж таки умови він не дотримав. Закрив зарано димовихід і ми почаділи. Коли я прокнувся, то в хаті був фельдшар Гарасим Васильович Галушка, дід лежав на рядних, простелених на підлозі, ми двоє чи троє дітей також лежали коло діда. Лікар щось порався біля діда, а нас опісля перенесли до іншої кімнати й час від часу вкладали нам тоненькі кусочки чищеної сирої картоплі у вушні щілини та підносили якісь ліки нюхати.

Ми молоді видужали, а дідусь помер. Не відправили й сороковин по бабусі, як відійшов до неї й дідусь. Було це правдоподібно 1914 року.

Похорон відбувся величавий. Це помер один з нащадків перших поселенців козаків-зимовиків, села Ганнівки* (хоч від 1848 року, це село дістало назву "містечка").

На похорон прийшло багато людей односельчан та з Мар'янівки й Іскрівки. Ці села належали до нашого управління. Домовину несли люди від хати аж до гробків. Тоді я вперше побачив, як плакали: мама, тато, дядьки, тітки й багато інших присутніх людей, бо до того часу я думав, що плачуть лише діти.

Підростаючи, щороку розвивалися й мислові поняття, а водночас поступово доводилося прощатися назавжди з безжурним дитячим життям. Треба призвичаюватися до помочі старшим братам, сестрам та батькам в стані своєї сили, спроможностей та уміння; такий був уклад виховання молодшого покоління на селі. Виконання найлегших обов'язків пов'язувалося з відповідальністю перед тими особами, яким допомагаєш, вони виконували ролю навчателів фізичної праці й вихователів. Слухняність старших повинна була бути беззастережна. Спілкуючись в щоденній праці, можна було і розпитувати старших про все, що може цікавити підлітка в своєму віці й розвиткові.

Батько зі мною одного дня в полі, на "отрубах", волочили чорний пар. В обідню годину, чекаючи поки коні наїдяться, я запитав тата: — "Чи Ви знаєте, коли оралася ота толока, на якій пасеться череда?" — "Ні, Андрію", — відповів тато. А потім додав, — "Не тільки я не знаю і мій тато, а твій дід і мій дід, а твій прадід, не пригадують, щоб те пасовисько колись оралось і засівалось. Ото бачиш, як від крутої червоної кручі річка завертає й тече до нас, на південь, протікши двоє гін, повертає на захід, потім знову за двоє гін тече на північ аж до "кукушки" та синіх гір. Якби оті низи поорати, то весною під час повені, коли виходить з берегів і тече навпростець, вона забрала б всю м'яку землю й замулила б річку. Не було б ні толоки, ні поля під засів, та й річка замулена". — "Добре, а чому не орють вище, звідти річкова вода не забере землі?" — питаю я. — "Ну, то дощові та снігові води зсунуть її в річку", — відповів тато. — "Тату, а як звали вашого дідуся?" — запитав я. — "Мусій" — відповів тато. — "А коли він умер і де похований?" — знову запитав я. — "Умер дуже давно, а похований на тих горбках, що за огородами Дениса Малишки, Юрка Чижмака, та Петра Реви" — була татова відповідь.

Дід Андріян і баба Тетяна мали родину, яка складалася з 7-ми дітей: три сини й чотири дочки, та їх двоє, отож разом 9 осіб. Дворище чи подвір'я було розташоване на розі двох вулиць. Старинна назва одної була Гамаліївка. Вона тяглася вздовж річки Жовтої (колишня історична назва Жовті Води). Просто на північ. Вулиця колись була дуже широка. На ній були колодязі перших козацьких поселенців, так званих "зимовиків". Ці козаки належали до Запорізького Коша. Друга вулиця, без назви, тяглася від Гамаліївки до Базарної площі, й дальше аж до економії князя Кочубея. Вона виникла далеко пізніше, напевно після того, як Мазепа потерпів поразку в битві під Полтавою і цар Петро за вірну йому службу, писання різних доносів на І. Мазепу, вкінці винагородив Кочубея. Спочатку цар Петро не звертав уваги на ці доноси і видав дозвіл на розправу Кочубея з його прихильниками тому таки І. Мазепі. Останній учинив над ними суд і відрубали голови Кочубеєві й Іксрі. Іскра ще довго перед Кочубеєм був великим вислужником перед Петром. Побачивши, після битви під Полтавою, правдивість Кочубеєвих доносів на Мазепу, йому стало шкода, що зробив у свій час помилку і цар Петро вирішив чимсь нагородити вдову з дітьми. Та й нагородив великим земельним наділом разом з тими людьми, які були вільними козаками з володінь Війська Запорізького. Земельний дарований шматок площею сягав досить великих розмірів, з півдня на північ до 35 верст та вширину до 6 верст. Тоді на цій площі були розташовані: в центрі, на річці Жовті Води, невеличке поселення Козацьких Зимовиків, це наше село тепер; та на заході, на лівому березі річки Ігнулець, де річка Жовті Води впливає в Інгулець, є поселення, очевидно, козацьких куренів. З 1767 року воно називалося "Саморіна". Згодом дали нову назву "Іскровка".

Так наші прадіди, вільні козаки потрапили в кріпацтво за голови різних зрадників і перевертнів. В додаток ще дали й титул "князів" кочубеївським нащадкам.

Ґрунти цих земель були дуже родючі, з великою товщею чорнозему. На цих степах буяла велика трава, добра для випасу худоби. Козацькі поселенці розводили й вирощували багато різного скоту й зовсім невеликі площі засівали. Велику частину худоби, шерсти з овець, та збіжжя віддавали на утримання Війська Запорозького.

Нові приблуди почали заводити інші порядки господарювання. Намагалися збільшити засівні площі різних посівних культур та більше випасати худоби. Та на перешкоді була мала кількість людности. Щоб розв'язати цю недостачу людської робочої сили, треба було: звідкілясь привезти ще кріпаків, разом і наставити нових і довірливих наглядачів і над старими

вільнолюбними колишніми козаками й над новопривезеними кріпаками; збудувати нові приміщення на новому дворищі для кочубєєвських довірливих наглядачів, челяді, яка обслуговувала їх та заступилась за ними від козацької помсти у випадкові виникнення такої; збудувати приміщення для кріпаків, худоби, зернозсипищ, обсадити токи де вимолочувалося зерно, приміщення для збереження сільськогосподарських машин тощо. Надавалося місце для нового панського дворища біля поселення козацьких Зимовників наших прадідів, на правому боці річки.

* Село Ганнівка є 40 км на північ від Кривого Рога і 15 км на південь від Жовтих Вод.

Д–р ЄВГЕНІЯ ПАСТЕРНАК ПРИЙНЯЛА "ПОЧЕСНУ ВІДЗНАКУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"

Після вручення "Почесної Відзнаки Президента України", зліва направо: Микола Жулинський — віце–прем'єр міністер України попереднього уряду, генерал Володимир Мулява — Гетьман Українського Козацтва, лавреатка доктор Євгенія Пастернак, Перший Президент України Леонід Кравчук і Народна Артистка України Ніна Матвієнко.

А почалося з того, що Перший Президент України Леонід Кравчук одним зі своїх останніх указів, 12–го липня 1994 року, нагородив доктора Євгенію Пастернак "Почесною Відзнакою Президента України". Обов'язок доставити з Києва цю важливу нагороду докторові Євгенії Пастернак у Місісага в Канаду, а точніше повідомлення про Президентську Нагороду, припав українській дипломатиній службі, що її в Канаді очолює Надзвичайний і Повноважний Посол України Віктор Батюк.

У пансіоні імені Івана Франка в Місісага 16 липня відбулася зустріч Посла України з лавреаткою. На ту зустріч Посол прибув у супроводі членів його родини, та інших українських дипломатів.

Офіційно Посла України і його свиту зустріли і привітали на паркувальній площі: Екзекутивний Директор доктор Євгенія Пастернак, капелян Пансіонів митрофорний протоієрей отець Федір Легенюк, та Голова Дирекції Пансіонів імені Івана Франка Ярослав Семотюк, який потім вів програмою зустрічі.

Посол України вручив пані Пастернак прекрасну китицю рож і з'ясував причину візити важливої української дипломатичної делеґації.

Почесна Відзнака Президента України звучить так:

"За багаторічну подвижницьку працю на ниві благодійності й культури постановляю: Нагородити Почесною Відзнакою Президента України громадянку Канади, Екзекутивного Директора Пансіонів імені Івана Франка для престарілих у місті Торонто, доктора Євгенію Пастернак." Підписано — Президент України — Леонід Кравчук. Місто Київ. 12 липня 1994 року. Номер Указу 392/94.

При тому український дипломат заявив, що якби в Україні було більше таких людей, як доктор Євгенія Пастернак, то український народ завжди жив би в добробуті. Лавреатка Почесної Відзнаки Президента України була до сліз схвильована.

Подякувавши Послові за добру новину, вона запросила всіх присутніх до окремої залі на спеціяльне прийняття.

Після молитви, що її провели капеляни Пансіонів імені Івана Франка митрофорний протоієрей отець Федір Легенюк та мітрат отець Остапович — учасники зустрічі, на заклик голови дирекції Ярослава Самотюка випили тости за здоров'я посла України і його дипломатичної делеґації, за здоров'я Першого Президента України Леоніда Кравчука, який своїм указом спричинився до цієї зустрічі, та за здоров'я лавреатки доктора Євгенії Пастернак. Були на прийнятті інші тости, привіти, і многоліття. І все те було 16 липня. А Почесна Відзнака Президента України залишалася в Києві.

Щоб її отримати, лавреатка відвідала столицю України, де Перший Президент України Леонід Кравчук особисто вручив відзнаку лавреатці на спеціяльнім церемоніялі, що відбувся в Будинку Вчителя в Києві 17 жовтня 1994 року.

В арсеналі доктора Євгенії Пастернак нараховується всіх разом понад 50 нагород, відзнак і медалей, а крім того, про неї написано в тридцятьох англомовних виданнях, таких, як "Who is Who in America" та інших, що й робить її найбагатшою людиною нашого часу — не контом в банку, а саме признаннями, у вигляді нагород і медалей з цілого світу за її віддану працю для добра ближнього, для добра українських сеньйорів.

Олександер ХАРЧЕНКО

23–тя КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО БРАТСЬКОГО СОЮЗУ

Слово "конвенція" тут слід розуміти, як "з'їзд", що їх страхувально–добродійне товариство "Український Братський Союз" влаштовує що чотири роки. Це Товариство — дальше його називатимемо скорочено "УБС" — було створено 1910 року. У днях від 20–го до 25–го червня 1994 року проходила 23–тя Конвенція УБС, на власній відпочинковій оселі "Верховина", у Ґлен Спей, у штаті Нью–Йорк.

Хоч УБС має головне зобов'язання допомагати матеріяльно і морально своїм членам, проте він завжди був звернений лицем до України.

Між двома світовими війнами УБС висилав у Західну Україну фонди на будову церков, читалень, допомагав українським інвалідам, політичним в'язням, молодіжним організаціям, українській пресі.

У центральну Україну допомога УБС тоді не доходила, бо та частина України була під комуністичною займанщиною, куди окупант не дозволяв висилати жодної допомоги з–за кордону.

Велику гуманітарну допомогу УБС подав Україні після Чоробильської катастрофи, про що довідуємося з листів подяки до Голови УБС Івана Олексина та Членів Виконавчого Комітету УБС від різних установ України, яким УБС висилав гуманітарну допомогу, а саме: від Міністерства Охорони Здоров'я, від багатьох лікарень, інтернатів та від поодиноких осіб. На "конто" УБС записано оснащення американськими та західньо–европейськими медичними апаратами і ліками дитячої лікарні в Пущі Водиці біля Києва, для дітей, заражених Чорнобильською радіацією, особиста участь Президента УБС Івана Олексина в доставці гуманітарної допомоги в Україну літаком "Мрія" 1991 року, зорганізування сітки довірених представників для справедливого розповсюдження гуманітарної допомоги в Україні, та інші добродійні проекти.

На гуманітарну допомогу Україні УБС дотепер витратив біля трьох сот тисяч доларів із власних фондів, а вислав допомоги на суму в понад десять мільйонів доларів, головним чином, медичного устаткування, ліків, вітамінів, одягу, харчів та дитячих іграшок, зібраних при допомозі американських добродійних установ, таких, як Крішчієн Реліф Сервіс та інших.

На окрему дослідницьку працю заслуговує тема — "ОДУМ та Український Братський Союз". Тут лише, з подякою попереднім Виконавчим Комітетом УБС, згадаємо, що багато одумівців–студентів отримували стипендії від УБС, а крім того УБС прийшов з допомогою тоді, коли розбудовувалася Одумівська Відпочинкова Оселя "Україна" біля Лондону, Онтаріо — і надав Оселі довгострокову позичку на дуже добрих умовах. (На урочистім бенкеті в суботу, 22 жовтня 1994 року, на Оселі "Україна" відбувся офіційний церемоніял "СПАЛЕННЯ МОРТҐЕДЖЮ УБС".)

23–тя Конвенція УБС ввійде в історію, як перша Конвенція УБС, на якій жінка була Головою Президії, а саме — Валентина Родак, яка успішно виконала взяті на себе обов'язки. Від Президії Конвенції дуже багато залежить переведення порядку нарад, та головно, витворення дружньої, сприятливої атмосфери серед делеґатів і гостей.

Відкриваючи офіційно 23–тю Конвенцію УБС, Голова Іван Олексин заявив, що протягом наступних чотирьох років УБС повинен присвятити більше уваги нашим громадським питанням у країнах нашого поселення, зокрема українським організаціям та установам, а також українській дітворі і молоді в Діяспорі, щоб збільшити ряди загально–українських та молодіжних організацій, і таким чином піднести суспільно–громадську діяльність на еміґрації, поза межами України. Бо хоч Україна і стала самостійною державою, проте ще може зайти потреба вести діяльність в обороні України.

Цілий робочий тиждень понад сто делеґатів з Америки й Канади обговорювали важливі питання, перед якими опинився УБС, головним чином, як збільшити ряди членства, яке з природніх причин поступово зменшується. Сьогодні УБС нараховує 14 тисяч членів, із яких у Канаді є 2 тисячі, а дванадцять — у Сполучених Штатах.

Учасники й гості 23–ої Конвенції УБС.
Фото — П. Родак.

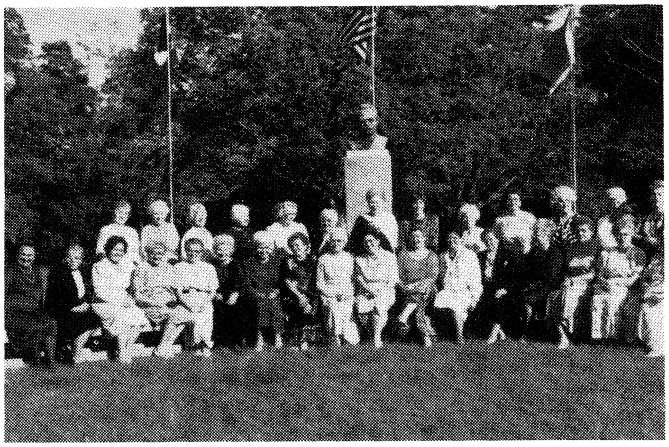

Учасниці 23–ої Конвенції УБС.
Фото — П. Родак.

УБС має відпочинкову Оселю "Верховина", на якій відбуваються українські фестивалі, відпочинково–вишкільні та спортивні табори для молоді, та де члени УБС проводять свої вакації серед чудової природи, на свіжому повітрі, в лісі, в гористій місцевості, десь біля двохсот кілометрів від Нью–Йорку.

УБС видає газету — "Народну Волю", українською мовою, з англомовним додатком. Головним редактором газети є Микола Дупляк. УБС видає прекрасний, найкращий з усіх українських англомовних видань у Західній Діяспорі — журнал "Форум", що його редагує Андрій Григорович з Торонто. На Конвенції він склав докладний звіт зі своєї понад двадцятип'ятирічної редактроської діяльності у "Форумі", та запропонував учасникам Конвенції розглянути можливості видання англомовного довідника про Україну і її людей, про досягнення українців у галузі науки, мистецтва, спорту та інших видів діяльності, як в Україні, так і поза її межами.

Щороку УБС видає свій альманах, з тим, що цього–річний вийшов друком перед початком Конвенції, під назвою — "Любіть Україну", за редакцією Дмитра Корбутяка. (Вірш "Привіт Українському Братському Союзові" ми передруковуємо з Альманаху УБС 1994 р.).

Головне завдання кожної конвенції УБС полягає в тому, щоб на наступні чотири роки обрати Виконавчий Комітет, тобто Головну Раду УБС, а саме: Голову, Генерального Секретаря та Скарбника і їхніх заступників.

На 23–ій Конвенції Головою УБС переобрано Івана Олексина, з тим, що на ту посаду також кандидував і його попередній Перший Заступник Ігор Ґавдяк. Але делеґати віддали більшість балотів за Івана Олексина. Головним Секретарем обрали Сергія Ковальчука, а Заступником — Теодору Турулу, Фінансовим Секретарем–Скарбником обрали Юрія Клапіщака, Заступником — Юрія Ґотмана, Першим Заступником Голови став Анатоль Фалько, а Другим — Микола Бойчук, Заступником Голови на Канаду переобрано інженера Петра Родака.

Якось дивно, що найбільш затурбованими долею УБС на 23–ій Конвенції виявилися ті особи, які найдовше працювали на різних посадах у цій організації, наприклад, Іван Олексин, Йосиф Харина, Василь Іванців, Віра Ґаркуша, Катерина Баран, доктор Ричок, Дмитро Корбутяк, Олександер Скоцень, Михайло Мохнач, Михайло Цар, Павло Коновал, сотник Мирослав Малецький, Зенон Коменецький та інші "сеньйори" УБС, а молодих віком делеґатів на Конвенції було відносно мало, зрештою, так само мало, як і в інших подібних товариствах.

Уже ввійшло в традицію на Конвенціях влаштовувати так званий "Канадський Вечір", який на 23–ій Конвенції відбувся в середу, 22 червня: канадська делеґація влаштувала для всіх делеґатів і гостей Конвенції гарне прийняття, до якого готувалася ще в Торонто, та в Монтреалі, і звичайно, на кордоні, де продаються деякі дефіцитні товари, але без податків чи мита.

Зліва направо: редактор "Форуму" Андрій Григорович, Голова Українського Народного Союзу Уляна Дячук, Голова Українського Братського Союзу Іван Олексин, Голова Президії 23–ої Конвенції Валентина Родак. Фото — Петро Родак.

А тому прийняття відбулося зі всіма атрибутами, з традиційним "біґусом", та іншими стравами, а також із піснями та музикою, про що подбали Славко й Уляна Ковалі, а решта канадської делеґації віддано працювала в барі, "кухні", та розважала гостей. Такі розвагові не офіційні зустрічі, як "Канадський Вечір" на Конвенції, дуже побажані і потрібні для відпруження делеґатів.

Участь у 23–ій Конвенції УБС взяла Уляна Дячук — Голова Українського Народнього Союзу. Заслухавши деякі звіти і наради, вона склала привіт учасникам і гостям 23–ої Конвенції, за що присутні нагородили її гучними оплесками.

На окрему обширну статтю заслуговує родинний бенкет учасників Конвенції, що його офіційно відкрив Голова УБС Іван Олексин, а проводив бенкетом інженер Петро Родак. Після молитви, що її провів отець Нестор Коваль, присутні вшанували однохвилинною мовчанкою пам'ять тих відданих діячів і членів УБС, які відійшли у вічність протягом чотирьох років, між 22–ою і 23–ою Конвенціями.

Вуглекопи Пенсильвенських копалень — основоположники УБС — були б гордими, поглянувши на бенкет з нагоди 23–ої Конвенції: у переповненій залі розмістилися делеґати і гості Конвенції, почесні члени, працівниці канцелярій УБС, представники американських місцевих громад і властей, жіноцтво в розкішних сукнях, елеґантні чоловіки, лунають усні привіти, що

їх складають учасникам представники різних установ та організацій. Валентина Родак читає оповідання американського письменника доктора Зеуса про "Великодушного оленя Тідвіка", переклад Світлани Кузьменко. Той олень, завдяки його гостинності, прийнявши на свої роги різних мешканців, які поводилися досить нахабно, нагадує Україну, а до деякої міри і УБС. Професор музики Юрій Олійник з Каліфорнії та його дружина славна бандуристка Оля Герасименко, розважали учасників вертуозною грою на бандурі та на роялі.

Після Конвенції делегати і гості поверталися додому з почуттям піднесення, з почуттям, що вони були учасниками важливої події в житті Української Західньої Діяспори — 23-ої Конвенції Українського Братського Союзу.

ЯКЩО Ви не допоможете своїм дітям, ніхто за Вас того не зробить!

ПРИВІТ УКРАЇНСЬКОМУ БРАТСЬКОМУ СОЮЗОВІ

З Тобою, Братський наш Союзе,
Ми виростали, працювали,
З Тобою разом йшли до волі
І шлях просвіти здобували.

Ти нам як добрий рідний батько,
Народна ж Воля — як та мати,
Ми з Вами будемо до смерти
Для України працювати.

Хай слава й честь Тобі, Союзе,
На віки вічні буде.
За Твою працю Тобі вдячні
І тут і на Вкраїні люди.

Привіт Тобі, Союзе Братський,
Привіт від кожного з нас нині.
Твори і далі діла добрі
І нам і Україні.

Микола Горішний,
Линдгорст, Н. Дж.,
1 червня 1993 р.

Костянтин РОДИК

"ЕНЕЇДА" КОТЛЯРЕВСЬКОГО: Спроба дешифрації

У Празі видається квартальник "Пороги" українською мовою.

На обкладинці другого числа написано — "Часопис для українців у Чеській республіці." Як на наш погляд, журнал цікавий для всіх українських читачів, без огляду на їхнє місце проживання. У журналі подається громадська хроніка, українське празьке минуле, українська панорама, статті й коментарі на сучасні політичні, мистецькі та інші теми. Редакція, редакційна колегія і почесна редакційна колегія журналу складається з великої кількості осіб високого профілю, які проживають у різних країнах. Річна передплата — $18.00.

Адреса редакції:

POROHY, Moravska 9, 120 00 Praha 2, Box 119

Передруковуємо статтю Костянтина Родика, що появилася в "Порогах": <"Енеїда" Котляревського: Спроба дешифрації>, а потім <Знайомтесь: МІАУ-культ>. — Ред.

Валерій Шевчук продовжує дивувати публіку сенсаційними читаннями у своєму письменницькому клюбі "Літописець". Останнє зібрання окреслювалося темою "Невідомий Котляревський". На думку пана Шевчука, славнозвісна "Енеїда" досі не прочитана так, як її замислював автор два століття тому.

Перш за все, ми не розуміємо Котляревського тому, що розглядаємо його творчість у неадекватних часово-культурницьких координатах. По всіх підручниках щодо нього міцно засів літературознавчий штамп, як про "основоположника нової української літератури". А якщо так, то "Енеїда" одразу набуває ознак езотеричного явища, і вже годі дібрати, що ж там заховано поза блазенською маскою фабули — бурлеску.

Валерій Шевчук вважає, що Котляревський — це геніяльне вивершення літератури українського бароко. Останній протуберанець унікальної бароккової культури, яка спалахнула насамкінець також феноменами Бортнянського, Березовського і Веделя у музиці, Сковороди — в філософії, Боровиковського й Лівицького — у малярстві. І лише через бароккову поетику і світосприйняття можна розкодувати те, що промовляв Іван Котляревський до своїх сучасників.

Бароккова традиція дуже дбала про підтексти, котрих у кожному творі було чим більше, тим краще. Ключ дешифрування "Енеїди" Валерій Шевчук віднайшов у діялозі Енея з Турном. Він наклав цей сюжет на сучасну Котляревському історичну ситуацію і побачив дивовижні речі. Виявляється, що оповідана тут Енеєва історія до деталів співпадає з історією гетьмана Мазепи. Турн же уособлює протиставну гетьманові силу — Москву. Більш за те: потрактування подій подано не взагалі, а в інтерпретації однієї з тодішніх промазепинських партій, до якої тяжів сам Котляревський!

Відмикаючи цим "ключем" "Енеїду", Валерій Шевчук збагнув: перед ним твір, що має значення універсальної картини тогочасного українського світу. Це — пошук потенції України на вихід з бездержавного ста-

ну: сумні роздуми мислителя з приводу трагічної долі нашого краю, рокованого сусідити з Росією, котра завжди була каталізатором збурення негараздів на теренах "молодшого брата". Поема завершується нескінченними братовбивством, інспірованим Турном. І така "Енеїда" вже не смішна, вона — трагічна.

На підтвердження цих аналітичних вислідів на "Літописці" виступили інші дослідники. Кандидат філології з академічного Інституту літератури Мирослава Шевчук довела, що у підтексті "Енеїди" відбито ідеї так званого Новгород–Сіверського патріотичного гуртка. Потужне культурне середовище виникло в цьому містечку наприкінці XVIII століття по тому, як Новгород–Сіверський став центром намісництва, під юрисдикцію якого потрапили дві гетьманські столиці (стара — Батурин і нова — Глухів) та три найкультурніші українські полки: Стародубський, Чернігівський і Ніжинський. Ідеологія цього гуртка була виразно антимілітарною, мало не пацифістською, що уповні віддзеркалює "Енеїда". Але був там один драматичний нюанс. Аналізуючи українсько–російські стосунки, гуртківці доходили висновку, що жити з Москвою у мирі можна лише за умови безкомпромісного оружного спротиву її домаганням. В "Енеїді" цей позірний парадокс дискутується у вже згаданому діялозі Енея з Турном. Якби троянці спершу не стали на угодовську позицію щодо греків, а одразу б відповіли силою на силу, то Троя, можливо, і вціліла б. Нагадаю, що Троєю в українській барокковій традиції іменувався Київ.

До речі, саме з Новгород–Сіверського середовища вийшла і друга найбільша літературна пам'ятка XVIII століття — "ІСТОРІЯ РУСІВ". І нарешті, знавець літературної історії Євген Руднєв оприлюднив свої розшуки за політичною діяльністю Котляревського — уже автора "Енеїди". На початку XIX століття в Полтаві утворилося таємне "Товариство Малоросійське", котре ставило собі на кінцевій меті з'яву окремої від Польщі та Росії держави — України. Одним з його членів і співавтором програмових документів був майор Котляревський, наглядач Полтавського будинку догляду дітей бідних дворян. Після повстання декабристів у цій справі проводилося слідство, але Котляревського до криміналу не притягнуто. Євген Руднєв віднайшов в одному з сибірських архівів ніде досі не друкований лист Сергея Волконського, де є такий рядок: "Котляревського тоді врятувала жінка, що кохала його". Це — ще одна таїна невідомого Котляревського.

МІАУ–культ

ЗНАЙОМТЕСЬ: МІАУ–культ

Понад рік тому редакція молодіжного мистецького журналу "RUTHENIA" (котрий за браком коштів не побачив тиражу) створила музично–культурологічне об'єднання, яке назвала "Музично–Інформаційна Агенція Українська плюс Культура", которко МІАУ–культ.

Оскільки у колективі зібралися молоді, сміливі оптимісти, то й програму собі склали майже фантастичну за наших умов: від створення електронного банку культурологічної інформації, фоно–, фото– та відеотек, до заснування видавництва, теле– та радіоканалів з метою охопити інформаційним сервісом у царині культури всю країну.

Сьогодні МІАУ–культ випускає щотижневі прес–релізи новин культурно–мистецького життя, пропонує репортажі, огляди та аналітичні матеріяли з усіх напрямків і стилів, що є в Україні й за рубежем, готує тематичні сторінки до різних періодичних видань, теле– та радіопрограм, надає консультативні послуги з означеної проблематики. Тут допомагають молодим авторам влаштувати концерт або записати альбом, сприяють розміщенню мистецької реклами, надають можливість придбати дрібнооптові партії книжок безпосередньо з видавництва. Експерти МІАУ–культ укладають історичні й бібліографічні довідки на замовлення з означеного кола питань.

Адреса агенції:

252042 Україна
Київ, вул. Івана Кудрі буд. 35–б, к. 39
Тел. 295–05–42, факс (044) 417–56–56
Директор МІАУ–культ Галина Родина

НОВА КНИГА ІВ. БАГРЯНОГО

В Україні вийшла друком книжка Івана Багряного у видавництві "Смолоскип", під назвою — "Під знаком скорпіона", яку впорядкував та написав передмову Олександер Шугай — поет і письменник України та представник фундації ім. Ів. Багряного в Україні. Книга в твердій оправі, має 240 сторінок і містить багато маловідомих діяспорі й Україні віршів, прози і публіцистики. В ній поміщено відому статтю Багряного "Чого я не хочу вертатися до СССР", довшу доповідь, яку Багряний прочитав у ряді міст в Англії, під назвою "Боротьба проти московського імперіялізму й Українська Національна Рада", уривки з твору "Антон Біда — герой труда", різні оповідання, уривки статей про кадри українського народу та багато ін. Книга також містить статтю Василя Гришка — "Живий Багряний", яка була виголошена, як доповідь на вічах в Нью Йорку та Чікаго, й появилася брошуркою, як окреме видання.

Книга "Під знаком скорпіона" вийшла заходом фундації ім. Ів. Багряного, яку очолює д–р Анатолій Лисий. Ціна її 16.50 амер. дол., плюс 2.00 дол. на пересилку. Замовити її можна в редакції газети "Українські вісті", висилаючи чека на адресу:

Ukrainian News
19411 W. Warren
Detroit, Michigan 48228, USA

ВІД ВЕЛИКОГО ДО СМІШНОГО або КОЛИ БІДНІ СМІЮТЬСЯ

(Ринково–Гумористичні нотатки)

Сьогодні то тут, то там (найчастіше в черзі) можна почути сердите буркотіння, що в наш нелегкий час зовсім не до сміху, бо веселого мало, якщо не сказати більше. Отак! Облиште, шановні, жарти, перестаньте посміхатися, у скорботі схиліть голови і зроніть сльозу. Бо — скрутні часи настали.

А нашим батькам не скрутно було у тому проклятому 33–му? Голі, босі, пухлі від голоду, вони складали колючі й дотепні частівки, анекдоти про "вождя всіх часів і народів", про добровільно–примусову колективізацію...

Та невже нашим прадідусям і прабабусям солодко жилося за кріпацтва? Однак хіба такі вечорниці влаштовували! Із піснями, танцями, жартами відводили душу.

Згадаймо давніших предків наших, козаків запорозьких. Хіба не скрутно їм було, як татари й турки хмарою сунули на Україну–неньку? А вони писали листа турецькому султанові і реготали, аж за животи бралися.

То чому ж ми, нащадки славних козаків, не повинні сміятися нині? Тим паче, що сміятися є з чого і є над чим. Мій сусід дядько Іван Мурий зайшов у магазин, туди–сюди глянув і ну хахоньки справляти.

— Що ви смішне побачили? — люди до нього

— А он, — показує на хлібну полицю. — Паляниця... Дванадцять керебе*.

— Плакати треба, а не сміятись, — докорив хтось.

— Авжеж! Чого я маю плакати, коли ціни як людям на сміх.

Народ наш такий, що знайде і в пеклі над чим посміятись, і на смертному одрі жартуватиме. А наш, даруйте на слові, ринок — це ще не смерть і не зовсім пекло. Хоч спільного й багато.

Торік було... Захворів один пенсіонер. Та й дуже. Уже, здавалось, підтяла косою ота костомаха. Умираючий покликав сина і рече:

— Відкувала мені зозуля, сину, час про заповіт подбати. Прогуцикав я на тракторі все життя, дещо заробив, спасибі державі, то й заповідаю все тобі, сину. Запиши, що я продиктую, а я підпишу. Пиши, значить, так: "Заповідаю синові моєму єдиному у спадок свої заощадження. Готівкою сорок вісім карбованців з полтиною і майно: сорочка майже нова, дві пари шкарпеток, з яких одні — ще ні разу не штопані, цілі–цілісінькі, майку і труси..."

Син кинув сердито ручку.

— Знайшли час смішки справляти!

І не дісталася синові спадщина — оклигав старий. Може, справді вижив тому, що сміявся. Хоча власне видужання він витлумачив по–своєму:

— Іще встигну. Тут нині цікавіше, ніж на тому світі. Хочеться взнати, куди ми зайдемо? На ринок чи поза ним, на звалище? А ще я з кумом побився об заклад, що скоро даватимуть кожному курцеві по п'ять сірників на день. По купону за штуку. Цікаво, хто виграє парі?

Отакі ми! А дехто каже — не до сміху. Нам он ковбасу по півтори сотні за кеге, а ми сміємося. Нам он по списку жменю пшона і шматочок масла на місяць, — а ми жартуємо. Самі наші черги чого варті! Не черги, а імпровізовані фестивалі гумору, сатири, дотепності й сарказму. Чого там не почуєш! І сміх, і жарти, і монологи, і з'ясовування стосунків на кшталт класичного дуету Одарки й Карася, і усні гарячі послання уряду та парламенту, гідні і славнозвісного "Листа турецькому султану". Щоправда, в сучасній редакції і збагачені новітніми кількаповерховими шедеврами народньої фразеології. Соціологи запевняють, що черга для наших громадян стала таким же нормальним життєвим середовищем, як для риби вода, для птахів небо. Зникни раптом ці черги — постане ще одна проблема: як використати вивільнений час? Та це, здається, нам не загрожує. Принаймні, кілька найближчих п'ятирічок. Черги наші фундаментальні, довгі й тривалі. І ніхто не спростує нашого новітнього гасла: "Наша черга — найдовша черга в світі!" А що справді найдовша, то...

Коротше, їхали раз батько з сином із Тульчина. Іще один батько їхав з дочкою. Із Мерефи. Шляхи їхні перетнулися біля Полтави, а точніше — на АЗС. А черга–а... Наша!

Поки батьки–водії стояли в черзі до бензоколонки, тульчинський хлопець і дівчина з Мерефи познайомилися (що то молодість!). До вечора заприятелювали настільки, що відвідали дискотеку, побували в відеосалоні й на останньому сеансі в кінотеатрі. А скільки тієї літньої ночі! Схід сонця новоспечені закохані зустріли на березі Ворскли і цілий день не розлучалися. Коли їхні батьки, заправивши машини, збиралися роз'їхатись, як в морі кораблі, молодята заявили, що вони одне без одного жити не можуть і не минути їм загсу...

Весело живемо! Зайшов я до сусіда, того ж таки дядька Івана Мурого, а він сидить перед радіоприймачем і кахкотить, аж руки потирає.

— Таке вже веселе та смішне радіо стало, що й не сказати, — крутить він головою. — Щодня кумедію передають.

— Старе, що мале, — скептично мовила його дружина. — Цілий день сесію Верховної Ради слухає.

— Не тямиш у політиці, так мовчи, — відмахнувся дядько і до мене: — Слухаю, наче спектакль про отих зведенців... про Кайдашеву сім'ю. Їй–Богу, як Кайдаші! Чубляться... Тільки що дулі не дають одне одному, як Мотря Кайдашисі чи, скажімо, баба Параска бабі Палажці. Ну, сміхотворці! О, чув? "Іване Івановичу, ну куди ж ви пішли? Сядьте на місце". Чудасія!

Та в нас чудасії — куди не кинь. У нас і ринок карикатурний і ціни... наче в психушці придумані. А податки? А гуманітарна допомога від малорзвинутих країн? Хіба не сміх із самих себе? Дядько Іван Мурий каже:

* *керебе — карбованці (примітка редактора).*

— Стояти з простягнутою рукою легше, ніж тримати в тій руці лопату, молоток чи кермо. Еге! Легше скорчити скорботну пицю і жалібно-жалісно проскиглити: "Подайте Христа ра-ади-и..."

Ще вчора всі газети наввипередки кричали: "Спекуляції — бій!", "Вдаримо по руках спекулянта!". Сьогодні ті руки, по яких нахвалялися рішуче вдарити, мало не цілуємо. А ті ж газети із шкури пнуться, беручи спекуляцію під захист. Щоправда, мерзенне слово "спекуляція" перейменували на благородніше — бізнес. А перейменовувати нам, як чхнути. Розруху називали перебудовою, грабунок серед білого дня — лібералізацією цін, милостиню жебраку — дотацією, анархію — перехідним періодом, пріснопам'ятне "ти мені — я тобі" — бартером. Звучить? Ще б! Красиво й згадково. І до смішного наївно.

Той же дядько Іван Мурий резюмує:

— Воно, може, було б і дуже смішно, якби не страшно...

Григорій ШИЯН,
Дніпропетровська область

НАПЕРЕДОДНІ 100-річчя ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Перегортаючи сторінки журналу "Нові Дні" за лютий 1957 року, мою увагу привернула стаття на 6-ій сторінці — "Довженкова Земля", автором якої є О. Смолич. Ця знаменита стаття про землю немов манить, зворушує і скріплює любов і пошану до неї. Описи і картини про розумного Довженкового діда символізують здорові історичні підвалини нашого народу. Українська земля була свідком чудес і, неодноразово, була зрошувана кров'ю. Довженко надзвичайно майстерно славить землю, її природу і людей своєї України.

Заохочений прочитаною статею, я почав шукати матеріяли, які висвітлюють творчість і описують життя Олександра Довженка.

В цьому самому журналі "Нові Дні", за грудень 1958 року, на обкладинці був поміщений портрет О. Довженка, а на 23-ій сторінці — стаття П. Волиняка — "Останній Довженків фільм". В цій статті автор описує історію фільму "Поема про море". Фільм справді присвячений будівникам Казахської гідроелектростанції, але так побудований, що в прямому відношенні відчувається Україну та її народ. На жаль, не вдалося Довженкові за свого життя його завершити, його завершення реалізувала дружина Довженка.

Під час ознайомлення з творчістю Довженка, я натknувся на п'ятитомне видання його творів, що вийшло ще за бувших радянських часів та на знамениту книгу "Олександер Довженко" Івана Кошелівця, яку видало видавництво "Сучасність" та на ряд інших праць.

Серед цієї літератури привертає увагу читача також книжка О. Довженка — "Україна в Огні", яку видало видавництво "Радянський письменник", Київ, 1990 року. Вступ-статтю до книжки написав Олександер Підсуха. В першій частині подано кіноповість "Україна в Огні" — засуджувану і розкритиковану за комуністичної системи. Довженківський "Щоденник" — це надзвичайно цінний документ епохи від 1941-1956 років. Книжка начислює 415 сторінок, старанно видана в твердій обкладинці.

Довженківський "Щоденник" — це унікальний твір, довкола якого зосереджується безліч щоденних фактів і подій. За посередництвом "Щоденника" пізнаємо Довженка, який невтомно збирав вістки й інформації, факти і події, які віддзеркалюють точні спостереження з розмов, зустрічей з різними людьми, і глибокі власні коментарі на окремі явища. Зібрана пам'ять про ті часи Довженком, це геніяльний задум, який супроводжує нас через історію минулих років, поглиблює наші знання і привертає увагу до всесторонного Довженкового генія.

Однак в нашій уяві Олександер Довженко живе у своїх фільмах, живе у своїх чинах, у нових відкриттях і винаходах, він несмертний, і можна лише собі уявляти, яким було б українське кіно, коли б цей геній мав право на реалізацію своїх думок. Працюючи під тиском, він став дороговказом, джерелом надхнення для цілих поколінь кіномистецтва, зразком бездонної криниці, з якої можна черпати надхнення і породжувати нові мистецькі задуми.

В "Енциклопедії українознавства" називають його основоположником українського кіномистецтва, а в Українській Радянській Енциклопедії подається, що він заслужений діяч мистецтва з 1939 року, і народний артист РРФСР з 1950 року, та подається його відзначення і премії.

Олександер Петрович Довженко побачив світ 11-го вересня 1894 року в селі Сосниця, що на Чернігівщині, в сім'ї свідомого українського селянина. У Сосниці він закінчив приходську школу, а далі родичі подбали, щоб син вчився в Глухівському Учительському Інституті, який він і закінчив з успіхом 1914 року. Закінчивши Інститут, Довженко почав учителювати в Києві, і тут же вписується на Природничий факультет Київського Університету, а поряд із тим починає студіювати в Комерційному інституті. Коли за гетьмана Скоропадського відкрито в Києві Академію мистецтв, Довженко вписався до цієї школи, і почав учитись малювання у проф. Василя Кричевського. Йому було 21 рік, коли більшовики перемогли і він, як син незаможного селянина, пішов працювати у міський відділ народної освіти та мистецтва у Києві. Саме в цей час його назначено на комісара Театру Драми імені Т. Шевченка. З комісаріату освіти Довженко перейшов до комісаріату іноземних справ і був відряджений на дипломатичну роботу, спершу до Берліна, де одночасно

Олександер Довженко (1894–1956).

почав студії живопису в Берлінській вищій мистецькій школі, відчуваючи потяг до мистецтва. З Берліна його перевели на посаду секретаря посольства у Варшаві.

Перебуваючи в Берліні, де познайомився із визначними художниками, та навчаючись в Еріха Гекла, в його душі зародилося щось незвиклого, його творча уява всебічно почала зростати. Залишивши дипломатичну службу 1923 року, повертається до Харкова і починає працювати ілюстратором–карикатуристом в газеті "Вісті ВУЦВК". Працюючи на цій посаді, Довженко думками завжди бував десь там далеко у своїх мистецьких пошуках. Та в 1926 році він виїжджає до Одеси, де почав працювати в Одеській кіностудії, яка була створена 1922 року, і дебютувала свій перший фільм в тому ж році — "Шведський сірник", режисера Леся Курбаса.

До речі, варто пригадати, що Леся Курбаса заслужено вважають серцем і мозком української культури, а зокрема театру, того часу. Москва вбивством Леся Курбаса, Миколи Куліша та сотень письменників і діячів культури, намагалася стерти історичну пам'ять українського народу, а тим самим знищити його раз на завжди. А тих мистців, яких фізично Москва не знищила, вона намагалася звести до рабської покори, і їхні, часто геніяльні, задуми перетворювати на свій лад і скеровувати у свою ідеологічну сторону.

Перші кінофільми Довженка — це "Вася реформатор" (1925), "Ягідки кохання" і "Сумка дипкур'єра", за сценаріями Заца і Шаранського.

Справжнім мистцем він виявив себе щойно в 1927 році у фільмі "Звенигора". У фільмі він показав глибокі переживання українського народу, його історичні ускладнення. До того фільм естетично довершений музикою, сильною акторською грою і дає відчуття Довженкового шедевру. При появі цього фільму беруть участь Майка Йогансен — поет і прозаїк, сценарист, теоретик літератури і мовознавець. Член ВАПЛІТЕ та відомий автор чудової розповіді з застосуванням іронії "Подорож доктора Леонардо по Слобожанській Швайцарії" (1928). Дорадником у Довженка був Василь Кричевський — визначний мистецтвознавець, архітект, маляр, графік, театральний і фільмовий декоратор.

Фільм був випущений у 1928 році і зразу після появи, привернув велику увагу не тільки широких кіл знавців кіномистецтва, але й партійних вождів, включно зі Сталіном. Починаються розмови з Довженком, поради і вказівки, включно із погрозами.

Партія підсуває Довженкові тему, на якій монтується фільм "Арсенал", про повстання робітників на Київській фабриці зброї "Арсенал" (1929). Тодішня критика високо оцінила тематику фільму героїчного повстання українського пролетаріяту проти Української Центральної Ради. Знавці твердять, що мабудь цей фільм спричинився до того, що Довженко залишився живим під час погрому української інтелігенції в 1930–их роках.

Два роки пізніше Довженко випускає свою тріумфальну "Землю", яка сколихнула цілим світом. Цей фільм був виконаний у Києві, в кіностудії, що її віддали керувати Довженкові, як одному з передових кіномистців. Фільм так глибоко проникнений поезією життя й філософією, що його визнано одним із дванадцяти найкращих фільмів усіх часів і народів у Брюселі в 1956 році. Ця висока оцінка прийшла в році, коли стомлене серце Великого кінотворця перестало битися. Знаний літературний критик Микола Гловенко писав, що "цей фільм за власним сценарієм Довженка (додаймо, що до всіх своїх фільмів Довженко писав сценарії), характеризується експресіоністичним монументалізмом, що досяг сміливих змін ритму, використанням незвичних ракурсів, різних частин віддалених предметів, фігур, архітектурних елементів, що приводять до змін звичних образів, в кадрах представлено українську природу з її широчінню і величчю, особливо насиченим діялогом та іншими засобами, що відтворили традиційність українського життя. "Одним словом, це надзвичайно глибока поема, символ мудрости автора."

Французькі дослідники кіно Моріс Бордеше та Роберт Бразілах уважають Довженкову "Землю" найбільшим досягненням т. зв. натурального кіно. Та сам Лімієр — винахідник в кінці XIX ст. фільмового апарату був би, мабуть, доткнутий великою радістю і насолодою своїм плодом, коли б міг оглянути кадри Довженкового фільму.

В 1932 році появився фільм "Іван", цілком модерний, в якому показано майстерне оперування тоном,

але фільм, як кажуть, провалився якісно, нижчий і формою, і змістом. Майже три роки Довженко працював над фільмом "Аероград", що вийшов у 1935 році. Фільм віддзеркалює сибірське середовище і боротьбу з революцією.

З наказу режиму Довженко створив фільм "Щорс", про більшовицького революціонера. Тут мимо натисків Довженко не давався змусити до понижаючих вказівок партії. Цю саму тематику представлено у фільмі "Битва за нашу Радянську Україну" і "Перемога на правому березі Дніпра". Після Другої Світової Війни видає "Мічурина", п'єсу "Життя в цвіті". Під час воєнних років видав "Ніч перед боєм", "Мати", "Воля до життя" та інші.

На схилі свого життя в 1954 році Довженко видав кіноповість "Зачарована Десна", це одне з найбільших досягнень, яким особливо радіє молодь, довідуючись про те, чого вона раніше не знала. Довженко сам казав: "Коли твоя праця подобається молоді, значить ти на справжньому шляху". Однак в цілому до творчої праці Довженка безустанно мала претенсії партія. Сталін переглянувши у Москві фільм "Земля", ствердив, що це фільм невдалий, бо у ньому немає порушеної "партійної лінії". Висилаючи на міжнародний Кіно-фестиваль у Венецію, без участі Довженка, витинали цілі кадри з фільму, щоб надати йому дух переможної партії більшовиків. Обкраяний і перероблений фільм, звичайно, успіху не мав. Це стало ніби причиною, що знято фільм із екранів Совєтського Союзу, а самого автора фільму піддано наглядові, і за так звані українські нахили переведено поступово у Москву, на постійне життя. Щойно Сталін дозволяє Довженкові вернутись до Києва, і розпочати працю над фільмом "Щорс". Всі сцени, навіть ще не змонтовані, були посилані, за вказівками, до Кремля. Безнастанно змінювано їх, змінювано артистів, не можна було підшукати, згідно із вказівкою, на ролю Петлюри, людини, яка на їхню думку повинна бути найбільш антипатичною. Розкритиковано також Сталіном сценарій "Україна в Огні". Після війни наказано Довженкові перенестися до Москви і зайнятися, всупереч своїх зацікавлень, журналістикою. Перебуваючи майже під домашнім арештом, Довженко написав повісті "Антарктида", сценарій "Нащадки Запорожців", "Тарас Бульба" та інші. Носився з наміром увічнити на екрані українське козацтво, але коли прочитаємо уривок з його листа, то відчуємо, що до такої праці не мав він умов. Ось, що пише Довженко: "Закінчив "Повість полум'яних літ". Вона гарно пройшла в сценарійній студії, а зараз в Комітеті маринується, її, очевидно, нашпиговують ізмами, побоюваннями, отруйними ягодами з дерева, якби чого не вийшло, обкладають листом лавровим, тим самим, що мерців кладуть, припльовують, пришіптують, відганяють відьом".

В такій атмосфері Довженко розхворувався, у своїй підсвідомості виношував гори трупів і тисячі кривавих жертв в Україні, замордованих комуністичною системою. Тому нехай читач не дивується, розглядаючи творчість Довженка, що в ній находимо павутиння неясностей, тенденцій і політичних спекуляцій.

Це ми знаходимо і в останній праці Довженка — "Поема про море", що вийшла в 1956 році, де головним героєм є генерал, герой Другої Світової Війни.

Творчість Олександра Довженка була скована комуністичною дійністю. Він мусів свої теми до фільмів підготовляти частково в дусі накинутих йому умов. І незважаючи на все це — він є великим не лише в історії кіномистецтва, але також в історії української культури. Довженко своїм великим талантом до певної міри служив пануючій системі, і в цьому не лише його трагедія, але трагедія цілого нашого народу, який не зумів у відповідному періоді протиставитись погані і катастрофі, яка сунула на нашу землю. Однак його мистецька велич ще не перевершена в історії українського кіно. Досить згадати, що в 1958 році на референдумі Брюсельської Міжнародної Виставки ім'я Довженка знаходилось між 10-ма найкращими світовими кінорежисерами.

На жаль, його геніяльний талант не вповністю використаний, а життя, до певної міри, втрачене для загальнолюдської цивілізації.

Після смерти, 25 листопада 1956 року, Олександра Петровича Довженка Кремль не дозволив поховати над рідною українською Десною, яку так палко любив Довженко. Може в 100-річчя від дня народження Патріярха українського кіно, перенесуть його останки з вигнання на рідну землю.

Ярослав Стех

ПОВІДОМЛЕННЯ!

Хочу повідомити тих людей, які подарували гроші на допомогу безрухому Юрію Володимировичу Скляренкові (живе в Києві), на весіллі (4 червня 1994 р.) Антона Лисик і Наталі Левицької, яке відбулось в місті Ошаві (прийняття), в залі "Львів". Я, Олена Лисик, перевела цю збірку грошей і зібрала 460 дол. (з них 31 дол. ам.). Гроші ці поклала в кредитівку Союз, на окреме конто, а тоді вибрала сто ам. дол. і вислала через фірму "Міст". Також дякую фірмі "Міст", яка доставила ці гроші безкоштовно. Решту грошей я вирішила послати так: ще сто дол. передам людьми, які їдуть на відвідини до Києва, а решту пошлю перед Різдвом. Коли б хто з гостей хотів перевірити, чи я послала ці гроші, то прошу задзвонити до мене на число тел. 416-728-2256 і ми домовимось, де я вас зустріну і покажу поквітування. Ще раз дякую всім, що подарували ці гроші Юркові.

З привітом

Олена Лисик

ОДУМ ДОПОМАГАЄ ПОСТАЧАТИ ЛІКИ В УКРАЇНУ

В 442–му числі "Молодої України", за листопад–грудень 1993 р. була передрукована стаття з газети "Уманська зоря", за підписом В. Гончара, "З Канади до Ладижинки надійшла гуманітарна допомога". Тут пропонуємо читачам уривки із статті Леся Лупія "Віктор Роєнко: Приїжджаю навчатися, а не навчати", друкованій у "Вістях з України" з 13–19 січня 1994 р., та із статті Людмили Тарнашинської "І Київ не одразу будувався", друкованій у "Літературній Україні" з 27 січня 1994 р.

У діяспорі діє чимало державних та громадських об'єднань, комітетів, які прагнуть допомогти Україні подолати страшну економічну кризу і посісти гідне місце у світовому співтоваристві.

Днями в секретаріяті Української Всесвітньої Координаційної Ради відбулася зустріч з членами одного з таких комітетів, цього разу приватного, — відомим правником, бізнесменом, меценатом, представником УВКР у м. Гамільтоні паном Віктором Роєнком та доктором Юрієм Лисиком з м. Ошави поблизу Торонто. Вони привезли 16–тонний контейнер з ліками, медичним обладнанням для 15–ої та 22–ої київських лікарень, одяг, іграшки для кількох дитячих будинків та шкіл–інтернатів.

Як довідалися журналісти, комітет складається з трьох осіб: пана Віктора Роєнка, доктора Юрія Лисика та його дружини Орисі. А починалася справа з індивідуальної підтримки: пан Юрій закуповував голки, рукавички, маски, а пан Віктор пересилав їх у Липовецьку (на Вінниччині) та Уманську (на Черкащині) лікарні. Тепер шукати і збирати допомогу їм допомагають родичі, товариші при організації Демократичної Української Молоді (ОДУМ), колеги... Шпиталі та мешканці провінції Онтаріо з радістю дають для України, що можуть.

15 тонн вантажу, на півмільйона долярів, отримали дільнична лікарня, школа–інтернат для дітей–сиріт, дитячий садок міста Ладижинка неподалік від Антонівки, де народився пан Роєнко. Весною ще три контейнери вирушать із Канади на Донеччину.

Важче з переправлянням вантажу, це коштує великих грошей. Тут жертовність виявляють свідомі українські осередки: громада святого Івана в Ошаві, сестриці при церкві святого Івана, ОДУМ міста Торонто та містечко Лондон...

Пишний приїзд пана Роєнка в Україну — чотирнадцятий. Цього разу він завітав сюди разом з батьком та сином Лисиками.

Доктор Юрій Лисик на Україні вдруге. І вдруге з гуманітарною місією. Перший його візит мав конкретну адресу допомоги — село Ладижинка біля Умані.

Юрій Лисик згадав добрим словом лікарів із шпиталю в Ошаві (поблизу Оттави), Гамільтоні, Громаду святого Івана в Ошаві, різні громадські організації Канади, а також доктора Сірка, які зробили все для того, аби напередодні новорічних свят гуманітарний вантаж потрапив за своїм призначенням.

Слухаючи розповідь гостей–добродійників, подумалося: що об'єднує і спонукає цих двох людей, далеких одне від одного за віком, фаховими уподобаннями, досвідом, життєвими перипетіями, перейматися болями і турботами такої далекої, понад півстоліття недосяжної прабатьківської землі. Як мало знаємо про їхнє життя, працю, радості й гризоти, стосунки з людьми і світом, врешті, про філософію їхнього буття, завдяки чому живе й діє у їхніх душах "те, що в серці не вмирає".

Ось лише кілька загальних штрихів до їхніх біографій.

Віктор Роєнко та Юрій Лисик відповіли на численні запитання журналістів, поділилися своїми спостереженнями та враженнями від зустрічей зі своїми співвітчизниками. Але чи не найбільш обнадійливо прозвучали слова пана Роєнка: "І Київ не одразу будувався" та перекопання доктора Лисика — "Станете на ноги — будете самі іншим поміч висилати".

І хтозна, що важливіше в наших нелегких умовах — матеріяльна допомога від наших заокеанських братів чи їхнє духовне донорство, яке спонукає нас повірити в самих себе і про яке з вдячністю говорив, предтавляючи журналістам гостей, голова секретаріяту УВКР Михайло Слабошпицький.

Євген КРИМЕНКО–ІВАНКІВ

НЕ НАМ СУДИЛОСЬ

Не нам судилось на цей світ прийти
В якомусь романтичному сторіччі,
Як зір шляхи вплітались таємничі
У чар життя, що вабив і пестив.

Доба пригод... були й затії зла,
Тріюмф добра у неповторній драмі;
За милий погляд лиш очей коханих
Еліта лицарів у бій ішла.

Це все лиш відгомін, осіннє листя,
Століть сліди — руїни і бур'ян...
Та перед нами далечі барвисті:

Іти назустріч соняшним вікам,
Нести весняну радість благовісті
В нові світи — судилось тільки нам.

Вересень 1994 р.

СПАЛЕННЯ МОРҐЕДЖЮ ОСЕЛІ "УКРАЇНА"

Одумівська Відпочинкова Оселя "Україна" сплатила свою позичку в Українському Братському Союзі, і тепер вийшла на чисті води, без жодних фінансових зобов'язань. А починалося з того, що закупивши 1974 року землю для відпочинково–розвагової оселі, і відразу розпочавши будувати головний будинок, тодішня Дирекція — яку і тоді очолював Микола Співак — відчула великий тиск через брак готівки. На поміч прийшов Український Братський Союз, надавши позичку в сумі в 200.000 доларів, якраз тоді, коли позичка була найбільш потрібною, а саме 1976 року. Після того Дирекція Оселі щороку ретельно сплачувала і відсотки і відповідну частину позички.

На початку жовтня всі уділовці, які фінансували купівлю землі і будівництво на Оселі, тобто ті, що закупили уділи, чи "дебенчури", поштою — отримали радісну новину від Дирекції Оселі "Україна" — запрошення на бенкет з приводу спалення моргеджю, яке й відбулося 22 жовтня 1994 року, в головній бенкетовій залі на Оселі. Програма бенекту, якою керував Секретар Дирекції доктор Юрій Лисик, складалася зі спільної вечері, концерту, церемоніялу спалення моргеджю, і забави.

Оселя "Україна" найбільше славиться своєю різноманітною кулінарією, своїми стравами, які, як виявляється, до вподоби всім весільним та бенкетовим гостям на Оселі, чи то українцям, чи загальним канадцям, чи будь–яким іншим етнічним групам. Велике признання тут належить, головним чином, тим кухаркам і їхнім помічницям, що готують страви на Оселі. Їхні імена будуть записані в книгу, що буде видана друком з нагоди 20–річчя Оселі "Україна", а тут лише висловимо подяку головним кухаркам минулих років — Олі Співак та Маргареті Овчаренко, а також її чоловікові Василеві, військовому кашоварові, який варив дуже смачні борщі на різних оказіях, і теперішній головній кухарці Олександрі Тищенко — за їхній великий вклад у розбудову Оселі.

Спалення моргеджю Оселі "Україна", 22 жовтня 1994 р. Зліва направо члени Дирекції: Іван Шевченко, Борис Яремченко, Григорій Неліпа, Микола Співак — голова Дирекції і приглядається Іван Данильченко.

Бенкетовий концерт 22 жовтня дали виключно молоді таланти: Одумівський Танцювальний Ансамбль "Веснянка", під мистецьким керівництвом Миколи Балдецького, Дует "Мрія", в якому грають на бандурах і співають сестри Леся й Таня Метулинські, та Ансамбль Бандуристів при Капелі імені Тараса Шевченка в Детройті, що ним на концерті диригував маєстро Володимир Колесник. До розвагової частини бенкету зараховуємо і демонстрування відіофільму Анатолія Терентіва про літні відпочинково–виховні табори Юного ОДУМ–у.

На церемоніялі Спалення Моргеджю з коротким привітом виступила Заступник Голови Центрального Комітету ОДУМ–у Валентина Родак. Привітавши всіх присутніх на бенкеті з небуденною подією — спаленням позички, вона висловила признання Голові Дирекції Миколі Співаку та Членам Дирекції за віддану працю для добра одумівської молоді, та висловила найкращі побажання на майбутнє.

В імені Українського Братського Союзу на бенкеті промовляв Борис Яремченко — саме йому, як тодішньому представникові УБС в Лодноні, припав милий обов'язок успішно завершити переговори з УБС у справі позички. Він висловив щиру подяку тим Членам Дирекції, які тоді (1976 р.), своїми хатами загарантували позичку для розбудови Оселі "Україна".

Церемоніял спалення позички відбувався в головній бенкетовій залі, яку заповнили учасники історичної події — Члени Корпорації і гості з Детройту, Ошави, Сейнт Кетринсу, Торонто, з України, і звичайно, найбільше з Лондону — всі в піднесеному настрої, в основному через гарну подію, гарну погоду і приємне товариство. Такі успішні бенкети рідко вдаються. В імені Відпочинкової Оселі "Україна" на бенкеті виступав Голова Дирекції Микола Співак. Найперше він висловив признання докторові Юрію Лисику за вміле ведення програмою вечора і вже потім перейшов до основного діла — привітав учасників події, а також привітав присутнього на бенкеті Ґрента Гопкрафта, члена міської управи міста Лондону, і кандидата на ту посаду на місцевих муніципальних виборах. Розповідаючи про сімдесяті роки, коли будівництво головного будинку на Оселі почалося, і вже на половину було викінчено, та замовлені будівельні матеріяли, потрібні для завершення будівництва, а гроші з продажу дебенчурів надходили занадто помалу, заіснувала велика потреба на позичку. Микола Співак висловив подяку Українському Братському Союзові, який тоді ще називався Українським Робітничим Союзом, за надану позичку. Він також підкреслив, що були й такі люди, що стояли осторонь, і приглядалися до будівництва, але дебенчурів не купували, мовляв, ще не знати, що буде з будовою, чи бува, не станеться з нею те, що сталося з українською ковбасною в Гамільтоні, яка теж була закуплена уділовцями в 1950–их роках, але, на жаль, збанкротувала. Микола Співак, як перший Голова Ди–

рекції, висловив щиру подяку тим Директорам, які в тяжкий час загарантували позичку. Як добрий господар, він подякував теперішній управительці Вірі Жидовці і її чоловікові Миколі — за влаштування бенкету з нагоди спалення позички, подякував трудівницям-кухаркам за смачну вечерю і додав, що майже ті самі жінки вже вісімнадцять років віддано працюють для добра Оселі "Україна", при чому, працюють не з потреби винагороди, чи тих доларів, а головно тому, щоб Оселя мала добру репутацію, щоб замовники мали якнайсмачніші страви і відповідну обслугу. Учасники бенкету нагородили кухарок гучними оплесками. Потім він подякував і учасникам, що прибули на бенкет разом відсвяткувати цю важливу подію в житті Корпорації, подякував Одумівському Танцювальному Ансамблеві і мистецькому керівникові Миколі Балдецькому, та бандуристам і бандуристкам за участь у концерті. На процес Спалення Позички Микола Співак запросив усіх Директорів, котрі її гарантували — вийти наперед до столу і запалив документ. Він сказав, що разом із цими паперами згорить не тільки моргедж, а також всі недоліки і всі клопоти, які були на протязі вісімнадцятьох років, щоб ані моргеджу, ані клопотів більше не згадували. Таку пропозицію — спалення позички, присутні схвалили гучними і довготривалими оплесками.

На другий день відбулися Загальні Річні Збори Корпорації "Україна", під головуванням Івана Данильченка. Але тому, що настрій учасників Зборів був хороший, очевидно, під впливом Спалення Моргеджу — Збори тривали всього дві години. Головою Дирекції переобрано Миколу Співака та, з малими змінами, переобрано і решту членів Дирекції та Контрольної Комісії на наступні три роки, дуже важливі, з уваги на те, що 1996 року будуть сплачені дибенчури з відсотками, до чого слід буде провести інтенсивну підготовку.

Володимир СОСЮРА

УКРАЇНА

Дзвін шабель, пісні, походи,
воля соколина.
Тихі зорі, ясні води —
моя Україна.

Синь гаїв, поля, світання,
пісня солов'їна,
ніжний шепіт і зітхання —
моя Україна.

І в очах твоїх, кохана,
міниться і лине
сонцем щастя осіянна
моя Україна.

відкривайте

КОНТО СОВИ

Кредитова Спілка «СОЮЗ» радо пропонує Вам відкрити конто для дітей - Конто Сови «Симон». Це конто дасть можливість Вашим дітям навчитися ігровим шляхом урядити грішми. Конто Сови призначене для дітей до 12 років і надає їм такі спеціальні зручности та послуги:

* *ощадну книжку сови Симон*
* *членську картку Конта Сови*
* *величину уділів лише 10 долярів*
* *подарунки, конкурси*
* *термінові вклади на суму лише у 100 долярів*
* *річну виписку про ріст заощаджень*

Коли заповните першу сторінку Вашої книжки сови Симон, Ви одержите м'яку забавку - сову Симон!

SO-USE CREDIT UNION

TORONTO	(416) 763-5575
MISSISSAUGA	(905) 568-9890
OSHAWA	(905) 432 2161
SO-USE VOICE	(416) 760-9940

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
Ігоря Лисика
The Solid Oak Co.
Kitchen Cabinets -- finished -- unfinished
Oak furniture
848 Simcoe St. South, Unit 2, Oshawa, Ont. L1H 4K8
Tel: 416 -- 434-7204 Res: 576-9779

ДИВОСВІТИ ПЕТРА ЧАГОВЦЯ

Запорізький художник і архітектор Петро Чаговець тричі влаштовував у Запоріжжі персональні виставки. Остання була присвячена 25–річчю творчої діяльності. Його виставки мали успіх також у Бердянську, Мелітополі.

Чимало рецензій на його твори з'явилося в обласній та республіканській пресі, а у вересні 1992 року член Спілки архітекторів України П. Чаговець звітував у шостий раз перед своїми земляками в м. Охтирці, що на Сумщині, з нагоди 35–річчя цього славного козацького міста.

На вернісажі було представлено немало творів, що зображають краєвиди запорізького краю: "Легендарна Хортиця", "Берег Дніпра", "Бердянська коса". Тут і копія акварелі "Хортиця", що привертала увагу відвідувачів епічністю розповіді про колиску запорозького козацтва — легендарний острів. А оригінал став тепер, після республіканської виставки "Мальовнича Україна", власністю Міністерства культури України.

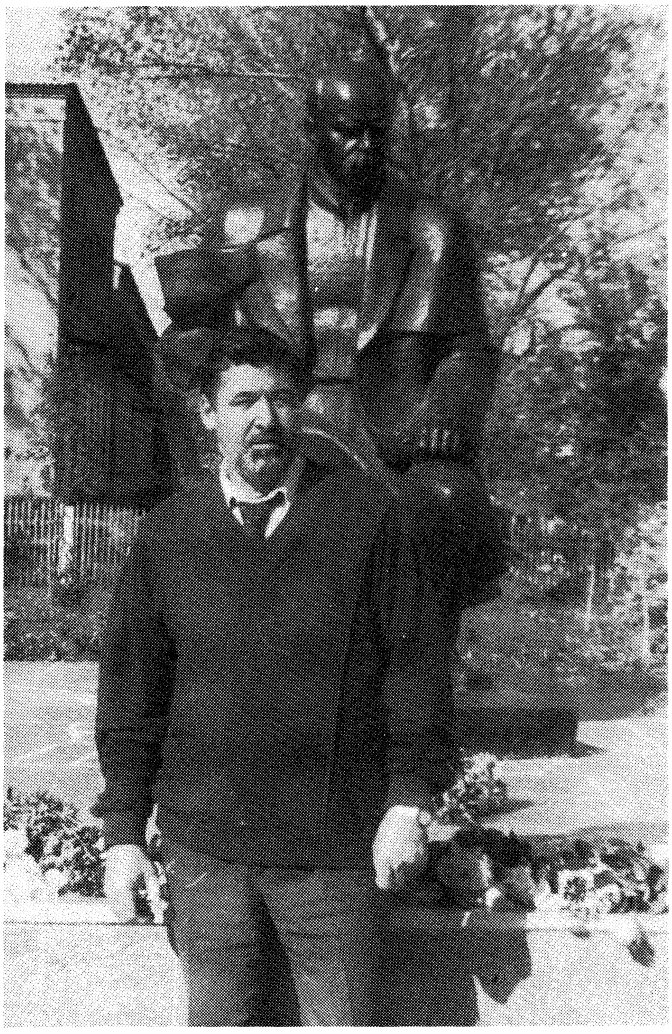

Скульптор Петро Чаговець під час відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в селі Шевченківське в Запорізькій області. 1991 рік.

Палка пристрасть митця — медальєрне мистецтво. Це медалі та плакати видатних людей нашої держави. В його колекції — філігранна медаль Т. Г. Шевченка, пам'ятна медаль "Невідомому солдату, який врятував Дніпрогес".

Своєрідна також робота — пам'ятний знак, відкритий у м. Вільнянську 8 травня 1990 року. Тоді були промови, квіти, сльози, а після мітингу люди ще довго не відходили від пам'ятника, на якому барельєфи воїнів–афганців Віктора Вороніна, Володимира Філенка, Олександра Дроб'язка, Павла Тиванюка, Юрія Галицького, Миколи Титули. Стояли пригнічені горем матері, батьки, рідні, друзі, земляки. Нині тут завжди живі квіти. На цьому священному місці вільнянці вшановують пам'ять солдатів 40–х і 80–х.

Не перерахувати всіх добрих справ талановитого архітектора і художника, десятки пам'ятних знаків та пам'ятників у співавторстві зі скульпторами було виконано в нашій області та за її межами.

Здійснилася і давня мрія П. М. Чаговця — у грудні 1992 р. він прийнятий до Спілки художників України.

Талановитого митця знає не тільки наше місто, але й зарубіжжя. Свого часу його графічні роботи були подаровані делегаціям Перу, НДР, ФРН, В'єтнаму, всесвітнім фестивалям юнаків і студентів у Москві, Польщі, Лахті. В багатьох музеях експонуються його творчі роботи — невід'ємні частини життя, миттєвості якого зафіксовані на полотнах.

Сергій Латанський,
мистецтвознавець, член Спілки художників України.
Газета "Запорізька правда", 1993 р.

Петро Чаговець — двоюрідний брат довголітнього торонтського передплатника "Молодої України" Павла Чаговця. — Ред.

WS
LENNOX
DEALER
SNIH HEATING & COOLING LTD.
LONDON, ONTARIO
WALTER SNIH
President
Telephone
(519) 649-4964

ШАНУЙ СВОЮ МОВУ, КУЛЬТУРУ І ЗВИЧАЇ!

Ольга ЗМАГА–ХОРОЛЕЦЬ

ОСІННІ РЕФЛЕКСІЇ

Настала рання осінь. Повітря стало свіжіше, прозоре. День був соняшний, погідний. В хаті мене опанував незрозумілий неспокій, якийсь смуток огортав мою душу. Я вирішила вийти на прохід, щоб розвіяти журбу та використати цей гарний осінній день. Незабаром настане зима, скує морозом землю та завіє стежки й доріжки білим, пухким снігом.

Вийшла з хати. Свіжий осінній вітрець дихнув мені в обличчя приємною прохолодою. Біля хати цвітуть різнокольорові айстри та жовті й помаранчеві чорнобривці. Запах чорнобривців нагадує мені моє дитинство та далеку рідну Батьківщину — Україну. (Хоч дитинство моє пройшло в тяжких умовах в часи лихоліття, але все ж таки дитячі літа та юнацькі роки згадуються з приємністю!)

Йду по вулиці до озера. Ось уже й озеро синіє на обрії. Сонце виблискує на хвильках золотими "зайчиками". Кругом тиша. Тільки качки, гуси та лебеді про щось розмовляють поміж собою. Може, вони радяться, де їм перезимувати, де знайти притулок від холоду. Але відлітати вони не збираються. Вони тутешні і не відлітають у вирій, а тут і зимують у Міннесоті. Відважні птахи!

Високий очерет також про щось шепочеться між собою та заглядає у глибінь води. На серці стає так любо, спокійно.

Стежка веде вниз понад озером. З обох боків лісок. Верхів'я дерев шумлять якимсь таємничим шумом, ніби розповідають чарівну казку. Під ногами шарудить сухе листя. Його все більше й більше злітає з дерев. Жовте, червоне, помаранчове, воно кружляє в повітрі, як замріяні казкові метелики і тихо сідає на стежку. Вся ця чудова осіння природа наводить на мене спокій, а разом з тим і смуток за чимсь далеким, минулим, що вже не повернеться ніколи.

Пригадуються слова пісні–танго: "Вже осінь, і не повернеться кохання. Вже осінь, як тужно на душі мені!"

І пригадується, стає перед очима чорнобривий юнак, який колись полонив мою душу і розпалив іскру кохання в моєму серці.

А час летить так швидко і підкрадається осінь життя. І знову пригадуються слова пісні:

"Вітри подули, забрали гарні дні,
Лишили в серці лиш спогади сумні.
Стукнула осінь у мої ворота,
Весні прекрасній немає вороття!"

Так! Все минає і не вертається. Але до природи ще повернеться весна: "А молодість не вернеться, не вернуться літа!"

Такі сентиментальні думки наповнили мою душу під час прогулки стежинкою понад озером. В одному місці зустріла пару, середнього віку людей. Вони стояли і тихо розмовляли, дивлячись на плесо озера. Я пішла далі й почуття самотности ще більше опанувало мене. Ось уже й моя хата. Квіти привітно кивають до мене своїми різнокольоровими голівками. Тільки айстри сумно схилили свої пишні голівки, ніби передчуваючи, що вже не довго будуть красуватися проти сонечка, яке світить, та вже мало що гріє. "Світить, та не гріє сонце золоте".

"Але ж зима також має свою красу". Намагаюся помішати себе думками. "Як гарно виглядатимуть засніжені зелені ялинки, як чудово буде мерехтіти пухкий сніг проти місячного сяйва, ніби мільйони дрібних самоцвітів, розсипаних довкола. А Різдвяні Свята — з гарними українськими традиціями, з величавими церковними відправами, з нашими прекрасними колядками й щедрівками.

"О, як то буде гарно, весело й радісно!" І підбадьорюю себе словами нашої славної поетеси Лесі Українки:

Так! Я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть, думи сумні!

жовтень 1990 р.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Редакція "Східнього часопису" сердечно вітає Вас із третьою річницею проголошення незалежності України. Зичимо Вам добра, щастя та нових успіхів і наснаги у Вашій так нам усім потрібній діяльності. Радо вітатимемо Вас в Україні.

Микола Тищенко,
головний редактор,
23.08.1994 р.

N. - J. SPIVAK LTD.
1158 Wonderland Road
LONDON, ONTARIO
N6L 1A6
(PRE-MIX CONCRETE)

Іван ГНАТЮК

ПОБОРНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ

Світлої пам'яті Іван Дубилко, про якого мова йде в статті Івана Гнатюка, протягом усього його проживання в Канаді був одумівським діячем: був Членом Головної Виховної Ради Юного ОДУМ–у, Адміністратором Журналу "Молода Україна", займав провідні позиції в ОДУМ–і.

Був Головою Катедральної Громади Св. Володимира в Торонто, а також редактором ювілейної книги 50–річчя Катедральної Громади, та автором багатьох статтей. Письменник Іван Гнатюк розповідає про діяльність св. п. Івана Дубилка ще на рідних землях. (Ред.)

У монографії Гаврила Чернихівського "Крем'янеччина — історичне та літературне краєзнавство" я прочитав невелику згадку про Івана Дубилка і почув, як тужним болем защеміло моє серце: я знав того скромного, самовідданого нашій національній ідеї подвижника, назавжди запам'ятав наші зустрічі й відверті розмови. Сподівався ще колись зустрітися з ним, але не судилося: десь через рік після нашого знайомства Івана Дубилка не стало.

Познайомився я з ним напровесні 1991 року в Торонто: міцний потиск рук і зразу — невимушена відверта розмова, яку він два чи три рази несподівано перериває заживанням якихось пігулок — "підгодовував серце", як сам жартома зізнавався. Невисокого зросту, з худощавим хворобливим обличчям і мудрим зосередженим поглядом — таким я запам'ятав Івана Дубилка з першої зустрічі. Завів мене до православного храму Святого Володимира, якому він з любов'ю віддав половину свого життя й саможертовної праці, подарував мені коштовну книгу, присвячену 50–річчю його церковної громади, яка неодноразово обирала І. Дубилка своїм головою; потім у храмовій трапезі довго розповідав мені про своє життя в рідній Україні, про ті небезпеки, які йому доводилося переживати, будучи окружний провідником підпільної організації за німців. Але найбільше вразила мене його розповідь про останню смертельну небезпеку, викликану недугою та двома важкими хірургічними операціями. Десь незадовго перед нашим знайомством під час операції, здається на печінку, в нього раптом зупинилося серце; хірург перериває операцію — й автом невідкладної допомоги відвозять хворого Дубилка до кардіологічної клініки, де зразу роблять операцію на серце й після її благополучного закінчення завершують перервану операцію в попередній хірургічній клініці.

Я слухав його розповідь про ту подію — і мені зашпори йшли поза плечі: чого тільки не переживає людина в ім'я життя, а може й чогось вищого, святішого за нього.

Ще кілька разів Іван Дубилко приїжджає за мною, і ми в його автомобілі виїжджали на околиці міста, довгими годинами розмовляли про тривожні дні нашої молодості, про героїчні подвиги повстанців та амбітність декого з вищих їхній провідників, що не раз доводила до кривавої ворожнечі й загибелі вірних синів нашого народу; згадували рідну Волинь — і знову переживали у споминах ті далекі й давно минулі події, свідками й учасниками яких були ми обидва, хоч і в різних обставинах та середовищах.

Іван Дубилко тоді подарував мені з автографом свою монографію про Почаївський монастир, а перед самим моїм від'їздом 16–ий випуск альманаху "Літопис Волині", в якому опубліковані і дві його статті: "Сорок років корисної діяльності" та "Вітаємо Вас, дорога Тоню" — про літературний вечір Антоніни Горохович, з якою і я мав приємність познайомитися. В останню нашу зустріч І. Дубилко передав ліки комусь із рідних чи знайомих киян і низький поклін нашій багатостраждальній Україні.

Жив він скромно, сам заробляючи собі на проживання (дружина працювала вчителькою рідної школи) і всі заощадження віддавав на потреби національного розвитку української громади в діаспорі.

Хто ж він, той самовідданий подвижник, що знайшов свій останній притулок у землі далекого канадського міста Торонто і так мало знаний в нашому громадському житті, зокрема в рідній Україні?

Народився Іван Дубилко, як сказано в його некрологі, 25 липня 1915 року в селі Піскошин на Запоріжжі, куди його батьки силоміць були вивезені російськими завойовниками, з Крем'янеччини, під час наступу австрійського війська у Першу Світову Війну. В 1921 році родині Дубилків якимось чином пощастило вирватися з більшовицько–московських тенет і повернутися до рідного села Плетянок, що розташоване біля Почаєва (Г. Чернихівський пише, що І. Дубилко родом зі Старого Почаєва — варто б встановити істину), де самотужки здобув середню освіту і здав екзамени екстерном у Крем'янецькій гімназії. В 1938–1939 роках навчався у Стрийській молочарно–кооперативній школі, в якій здобув необхідну освіту й під час війни працював за професією на Волині та в Галичині.

Іван Дубилко був активним учасником національно–визвольної боротьби, належав до Організації Українських Націоналістів мельниківського крила. Працючи в молочарно–кооперативній галузі, одночасно займався керівною підпільною діяльністю в ОУН. Наприкінці 1943 року був схоплений гестапо і вивезений до Німеччини. Бог, проте, не дав йому загинути, і після війни студіював політичну економію в Бонському університеті, де був обраний головою української студентської громади. Але через хворобу й важкі життєві умови студії закінчити йому не вдалося: в 1947 році виїхав до Монтреалю, а звідти — до Торонто, де поселився на постійне проживання й у 1953 році одружився з Надією Веренич і разом з нею включився в громадсько–політичне життя української діаспори. Ще в 1951 році він стає членом церковного хору й активним учас–

ником усіх громадських заходів храму Святого Володимира. Співпрацював у Товаристві Волинян та Інституту Дослідів Волині. Обирався головою Представництва Виконавчого Органу УНРади в Канаді; упорядковував і редагував ювілейну книгу з нагоди 50-річчя Української Православної громади Святого Володимира; написав книжку "Почаївський монастир в історії нашого народу" (Вінніпег, 1986), часто виступав з доповідями на актуально-політичні теми. У 1950-1980 роках публікував свої статті в українській пресі Канади — раз по раз нагадував світові про трагічну долю України в більшовицько-московській неволі.

Ще під час нашої першої зустрічі в трапезні храму він читав мені свої вельми цікаві біографічні записи та копії деяких своїх важливих листів, що посилав рідним та знайомим на Україну; то були не просто листи, а філософсько-політичні твори, написані з таким художнім хистом, що, якби їх опублікувати, вони поповнили б золоту скарбницю нашої національної епістолярії.

І в тих листах, і в розмові зі мною він тяжко переживав нашу незлагоду, розбрат між однодумцями, що боролися й борються за єдину для всіх українців національну ідею; з великим болем згадував криваві сторінки того розбрату між двома криламу ОУН під час німецької окупації України; тяжко переживав за продовження тієї незлагоди й нині та за нову міжпартійну ворожнечу наших так званих "отаманчиків" чи то пак — лідерів.

Іван Дубилко проповідував святу єдність нашого нещасного народу, знаючи, що тільки в єдності ми можемо досягти нашої національної мети.

У своєму єдиному листі до мене, датованому 1-им серпнем 1991 року, він ще раз торкається того болючого питання. Ось що він пише: "Нині одержав Вашого листа. Відчув велику приємність не тільки тому, що Ви не забули мене, а головне тому, що Ви мене добре зрозумієте, бо я з Вами розмовляв наче на сповіді, наче з рідним братом. Щиро Вам я переповів стежки (здебільша) мого мандрівного життя і, може, завдяки тим мандрівкам і моїм розумінням всіх нас — нашої генерації і все моє життя намагаюсь об'єктивно розуміти всіх і все, що діялося колись і тепер, я мав щастя остатися живим і дружнім з усіма чесними нашими патріотами, незалежно до яких віровизнань чи політичних переконань всі вони належать. Життя ж бо тисячоліттями показує, що люди не можуть бути наче автомати чи роботи або "паяци на шнурочках" і робити все так, як хтось один хоче. Мудра єдність всіх — то сила народу, — тим більше українського народу, що ощасливлений найкращими і найбагатшими природніми ресурсами і, якраз тому, неощасливлений століттями, віками гноблений всіма "визволителями" й окупантами, бо ж Україна — це невичерпна европейська "комора". Якраз тому-то, у моєму розумінні, нам треба єдності всіх... Тому-то Ваші мислі поважаю, ціную і дякую за пам'ять! Моє здоров'я (і життя) котиться в долину. Не знаю, коли тому буде кінець. Вам бажаю найкращого здоров'я і багато років щасливого життя..."

Невбалаганна хвороба й переживання за долю України, передчасно у великодню п'ятницю, 24 квітня 1992 року, забрали його від нас назавжди, а 31 липня, в неділю, 1994 року, не стало і його вірної соратниці, дружини Надії. Чужа земля прийняла їхні останки, але своїм духом вони були й залишаться з нами, тут, на рідній Україні.

9.10.1994 р.

ПРОЩАЙ, НАДІЄ

Світлої пам'яті **Надія Дубилко** народилась 16 квітня 1919 року в селі Дубновичі, на Поліссі, в Україні в сім'ї митрофорного протоієрея о. Івана і добродійки Еви Веренич.

Після навчання в учительській семінарії працювала вчителькою початкової школи до 1943 р. В 1943 році була відправлена німцями разом із сестрою Раїсою та іншою молоддю з Волині на роботу до Німеччини.

Після капітуляції Німеччини перейшла у тимчасовий табір "Д. Р.", а звідти від'їхала до Канади 1949 року, де працювала на різних роботах у м. Торонто.

В Торонто 1953 року Надія вийшла заміж за Івана Дубилка, проживши з ним у згоді 39 років. Померла Надія 31 липня 1994 року.

На протязі багатьох років вона працювала вчительською недільної школи при Катедрі св. Володимира і вихователем в літніх таборах на оселі "Київ", була активним членом Союзу Українок Канади, відвідувала хворих у лікарнях, а також розвозила обіди по домівках немічним людям протягом 15 років, за що була відзначена грамотою Канадського Уряду.

Надія була завжди доброзичлива, лагідна, весела, життєрадісна. Завжди з великою ніжністю відносилась до своїх племінників Ярослава, Володимира, Романа, а потім і до їхніх дітей.

Надія була доброю подругою і порадницею для своєї сестри Раїси, сумувала за батьками, братами і сестрами, що залишила на Україні.

Господи, прийми душу її в Оселі своїй.

Сестра Раїса

Щира, Сердечна подяка

Священослужителям, всім присутнім на панахиді, похороні і тризні св. п. Надії Дубилко, як рівнож усім жертводавцям, що склали щедрі пожертви на Катедру св. Володимира, Культурний Центр Оселі "Київ" та інші добродійні установи.

Всім дякуємо за сердечні співчуття, висловлені нам в тяжкий для нас час смутку в зв'язку зі смертю нашої незабутньої сестри Надії, за підтримку і молитви.

Сестри покійної:
Зінаїда, Іраїда і Раїса Калата з родиною

На тризні співчуття родині і друзям покійної склала пані Марія Божик, з якою світлої пам'яті Надія Дубилко співпрацювала в Союзі Українок Канади. Щоб не повторювати біографічних даних, поданих вище сестрою Раїсою, тут містимо другу частину тексту пані Марії Божик:

Світлої пам'яті Надія Дубилко, крім своєї щоденної праці на хліб, також працювала довгі роки вчителькою в українській школі при Катедрі св. Володимира в Торонто, а шкільні вакації проводила на літнім таборі на оселі "Київ", яка тоді кипіла дитячим життям. Тільки уявити — в таборі триста дітей, а виховниками були майже всі вчителі і вчительки. Отець Дмитро і добродійка Мінодора Фотії часто виконували ролю батьків. Світлої пам'яті Надія, не маючи рідних дітей, опікувалася таборянами, як мати, виховниця, спортсменка, офіціянтка та навіть, як нічний сторож. Понад сорок років покійна була членкинею Союзу Українок Канади, в управі була бездоганною рекордовою секретаркою, а крім того ніколи не відмовлялась від різнородної праці: бачили її при продажі квитків, при дижурстві на каравані, при ліпленні варенників, довші роки завідувала громадською бібліотекою, скрізь її праця, її присутність. Покійна була дуже спокійної вдачі, я ніколи не чула від неї піднесеного голосу, а боронь, Боже, сказати комусь образливе слово.

Дружньо та в родинній любові жила з сестрою Раїсою, її синами та їхніми родинами. Допомагала їм, доглядала їхніх дітей та учила української мови, виховувала. Опікувалась своєю родиною на Україні, на Сибірі. Сама їздила до них та спроваджувала їх до себе в Канаду: раніше брата Юрія, а сьогодні дві сестри: п. Іру та п. Зінаїду. Чи не трагічний збіг обставин — ще не наговорились, не натішились сестиці між собою, як прийшла несподівана, невблаганна смерть. Життя кожного із нас у Божих руках і ніхто не знає ні дня, ні години, коли Всевишній покличе до себе. Будьмо завжди приготовані. Дорогі 3 сестриці, а особливо дві з України — видно, що така воля Всевишнього, що відібрав її від Вас в такий короткий час милої зустрічі. Моліться за її шляхотну душу, а ми, її приятельки, у своїх молитвах будемо благати Всевишнього, щоб оселив її там, де немає ні журби, ні зітхання, а життя безконечне.

Спи спокійно, дорога сестрице, Царство Тобі Небесне, а привітна Канадська земля нехай буде легкою. Вічна Тобі пам'ять!

МИКОЛА ШАБЛІЙ

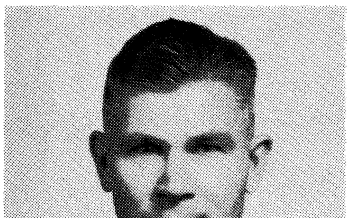

Сьомого липня 1993 року несподівано помер на серце, славної пам'яті **Микола Шаблій**. Народився він 21 травня 1921 року на Кубані, куди втекли його батьки з Полтавщини, щоб уникнути комуністичних переслідувань. Під час війни опинився в Німеччині, як "остарбайтер". Знаючи комуністичний "рай", не повернувся на "родіну", а разом з іншими українцями виїхав до США. Оселився в Чікаго. Як тільки в 1950 році створився ОДУМ, він був одним з перших, що став його членом, і підтримував ОДУМ морально і матеріяльно до останніх днів свого життя. Ще в Німеччині став членом УРДП, а в Америці включився в працю ДОБРУС–у та Товариства Прихильників УНР. Коли ОДУМ Чікаго купив будинок на Дивіжен вулиці, перебрався жити до одного з апартаментів на другому поверсі. В 1968 році купив собі невеличкий дім з великим садом та городом в Арлінгтон Гайтс в передмісті Чікаго.

Микола Шаблій був великим любителем українського друкованого слова. Він не лише купував книжки та передплачував журнали та газети, але й допомагав українським письменникам діяспори розповсюджувати їхні твори, особливо Докії Гуменній, Василеві Барці, Григорієві Костюку, Юрієві Дивничеві та іншим. Він був великим жертводавцем на потреби УВАН, Фундації Багряного, Фонду Володимира Винниченка, Гарварду, допомагав газеті "Українські вісті" (він був одним з тих, що дали тисячу долярів на купівлю дому "Укр. вістей"), "Новим дням", "Молодій Україні" та іншим.

Микола Шаблій на з'їзді УРДП 25 травня 1975 року, коли була мова про брак грошей на видавання газети "Українські вісті" та партійну діяльність партії Івана Багряного, запропонував створити фундацію ім. Івана Багряного й задеклярував на ту ціль першу тисячу долярів. Микола Шаблій жив самітньо. Ніколи не був одружений. В своїм заповіті в 1969 році, виконавцем якого вповноважив Олексія Коновала, записав всі свої грошеві заощадження на осередок ОУРДП в Чікаго, якого він був членом, а хату та землю — філії ОДУМ–у Чікаго.

Тлінні останки М. Шаблія поховано з української православної парафії св. Софії на кладовищі в Елмвуд,

коло Чікаго, в українській секції. На могилі поставлено пам'ятник.

М. Шаблій зібрав велику кількість книжок письменників діяспори і України та річники часописів та журналів, в тім числі "Українські вісті", "Молода Україна", "Нові Дні" та інші. Збирався він сам повисилати все те в Україну, але невблаганна раптова смерть, яка спіткала його на своїм городі — перекреслила всі його пляни. Ще за життя він подарував всі твори Івана Багряного українською та всіма іншими мовами, які він мав, для Архіву–Музею в Києві, щоб там влаштувати стенд Івана Багряного. За його гроші вислано його журнали та книжки в Україну Товариству української мови "Просвіта" та бібліотекам в Полтаві, Скадовську, Донецьку, Харцизьку, Херсоні, Слов'янську, Одесі, Каневі, Києві та українцям в Вороніжі. Книжки про Україну та українців англійською мовою вислано до Києво–Могилянської Академії, деякі до Київського Державного Інституту при університеті ім. Т. Шевченка та до Державного Музею–Архіву в Києві. При допомозі генерального консула України Анатолія Олійника та консула Анатолія Толкачова в Чікаго, міністерство культури України порекомендувало вислати книжки та пластинки до Міжнароднього Центру Освіти, Науки і Культури у Львові. Цей центр був створений міністерством освіти України для допомоги українським школам та центрам українців поза межами України, в східній діяспорі, в країнах, що постали після розпаду Радянського Союзу. Але сьогодні найбільшою діяспорою для них є Східня та Південна Україна. Висилаючи туди 25 пакунків по 45–50 фунтів, писалось, що книжки призначені для зрусифікованих східних областей України. Разом вислано 62 ящики з книжками та журналами в мішках в Україну. В пам'ять Миколи Шаблія, з його заощаджених грошей, дано на пресовий фонд "Українських вістей" — 500 долярів, "Новим Дням" — 1,000 дол., на придбання дому українського консуляту в Чікаго — 5 тис. дол., для "Молодої України" шлеться чек на 2 тис. дол. За гроші, призначені осередкові ОУРДП в Чікаго, буде видано в Україні, у видавництві "Смолоскип", "Збірник УРДП — УДРП" зі згадкою, що його фінасує осередок ОУРДП Чікаго за гроші, залишені Миколою Шаблієм. В цім "Збірнику" багато місця присвячено діяльності УРДП–УДРП, та братім організаціям, в праці яких члени УРДП приклали багато часу, енергії, здоров'я й грошей, а це ДОБРУС, СУЖЕРО, Товариство Прихильників УНР, ОДУМ, ТОП, Легіон Симона Петлюри та інші. Збірник буде прикрашений багатьма фотографіями вище згаданих організацій.

Ол. Сергієнко

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ
бл. п. ТЕОДОР МИХАЙЛОВИЧ ХОХІТВА

У неділю на Великдень, 1–го травня 1994 р., відійшов у вічність в Торонто на 88–му році трудолюбивого життя св. п. **Теодор Михайлович Хохітва**, залишивши в глибокому смутку дружину Марію, доньку Ліну Дрозд, внуків Ларису, Мілу, Таню і Тамару та 4–ох правнуків.

Панахиди в похоронному заведенні Кардинала та чин похорону (8–го травня 1994 р.) в Катедральному Соборі св. Володимира в Торонто відправили Преосвященніший Владика Юрій, протопр. П. Бублик та прот. Б. Сенцьо. Співав катедральний хор під диригентурою маєстра Н. Олійника. Поховали св. п. Теодора Хохітву на кладовищі св. Володимира в Oakville.

Св. п. Теодор народився на хуторі Нова Воздвижівка, Гуляйпольського р–ну, Запорізької обл. в Україні. Теодор був п'ятою дитиною в сім'ї, яка мала десятеро дітей. Після закінчення церковно–приходської школи, Теодор вступає до гімназії в м. Гуляй Поле, яку згодом було переіменовано на трудову школу, після закінчення якої вступає до Запорізького Індустріяльного технікуму. По закінченні технікуму здає іспити до Запорізького Педагогічного інституту. Закінчивши інститут, стає учителем фізики і математики.

В часи революції сім'ї Хохітви довелося пережити дуже велику трагедію: більшовицькі банди гарцювали по всій Україні, забивали багатих людей. І так зарубали його діда по мамі, маминого брата — на очах бабусі, замучили найстаршу заміжню сестру з дитиною, брата і молодшу сестру. Від цього всього бабуся збожеволіла, маму спаралізувало. Під час розкуркулення заарештувало Г.П.У. батька Теодора і замучили в тюрмі лише за те, що він багатший і мав власну землю. "І так ми розлізлися всі, мов мишенята" — згадує у своїх споминах св. п. Теодор.

В ніякій армії, в тому числі і совітській Теодор не був. Мобілізація його обминула. За німців працював не за фахом. Вимушено покинув свою землю і опинився в Німеччині на тяжкій роботі.

Після війни, коли почалося в таборах Д.П. відродження людського життя, він був серед організаторів цього життя. Був автором середньошкільних програм з фізики і математики. Викладав цей предмет у таборовій технічній школі. Організував та керував мішаним хором, був режисером драматичного гуртка, членом редколегії таборової стінгазети. Викладав курси шоферів.

Від 1948 р. Теодор проживав в Канаді, сім'я — від 1949 р. У 1950 році стає членом Української Православної Громади св. Володимира. Від 1952 р. був членом Братства св. Володимира. У Братстві лишив широкі сліди своєї невтомної праці. Був співредактором та співавтором видань "В обороні Віри", був автором статей у журналах "Нові Дні", "Молода Україна" та газетах "Вісник", "Український Голос", "Українські Вісті", "Свобода", "Вільне Слово".

У Братстві св. Володимира очолив культосвітню референтуру — у громаді св. Володимира редагував "Вісник Громади". Виголошував чисельні доповіді на різні теми. А улюбленою його темою була тема богословського характеру.

Коли Братство св. Володимира вирішило видати книгу–спогади "Голод в Україні 1932–33 р." він, св. п. Теодор, з охотою увійшов до редакційного комітету в особі мовного редактора. Після трьох років невтомної праці довгожданна книга про штучний голод в Україні, заподіяний Москвою, присвячена 1000–літтю Хрещення України в Святу Православну Віру, побачила світ.

Тризна відбулася в Осередку Культури ім. св. Володимира, якою провадив Петро Критюк — чоловік внуки Міли. Він нардзвичайно теплими та добрими спогадами згадував св. п. Теодора Хохітву, як педагога, літературознавця, диригента, доброго співбесідника та доповідача, чоловіка, батька, діда і прадіда.

Від родини промовляли о. М. Критюк та внука Лариса. Щирі співчуття родині висловили Л. Ліщина, П. Макогон, В. Руденко, М. Підлісний, П. Глушаниця та І. Перепадченко.

І ми, Братство св. Володимира, друзі та знайомі, схиляючи низько голови, віддаючи пошану–уклін поваги нашому дорогому побратиму–співпрацівнику, батькові і учителю св. п. Теодору Хохітві.

Родині складаємо глибокі співчуття з приводу відходу у другий світ св. п. Теодора Хохітви — чоловіка, батька, діда і прадіда.

Хай Канадська земля буде йому легкою.

Вічна йому пам'ять.

В. Руденко

Родина св. п. Теодора Хохітви складає щиру подяку Преосв. Владиці Юрію, отцям–настоятелям П. Бублику та Б. Сенцьо, диригенту Н. Олійнику, хористам та всім, хто взяв участь у похоронніх відправах і тризні та за теплі слова і співчуття, за пожертви на Осередок Культури ім. св. Володимира і жертвам Чорнобиля.

Дружина Марія,
дочка Ліна Дрозд,
внуки та правнуки

ОДУМІВСЬКИЙ ЖУРНАЛ "МОЛОДА УКРАЇНА"

та

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ "СЛОВО"

влаштовують літературний вечір

пам'яті поета, гумориста, редактора і культурного діяча

БОРИСА ОЛЕКСАНДРОВА

У 15–ту РІЧНИЦЮ ЙОГО ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ.

У програмі вечора участь беруть:

Професор д–р Володимир Шелест — доповідь

"БОРИС ОЛЕКСАНДРІВ — ПОЕТ І ГУМОРИСТ"

Твори автора читатимуть артисти–рецитатори:
Зіна Прусаченко–Зубович
Ніна Теліжин
Дмитро Романик

Програму вечора вестиме співредактор "М.У."
Ол. Харченко

Вечір відбудеться у п'ятницю, 25 листопада 1994 р., в залі Канадсько–Української Мистецької Фундації 2118А Блюр вулиця захід, Торонто

Початок о 7–ій годині вечора.
Після мистецької програми товариська зустріч при каві.

Ласкаво запрошуємо усіх любителів українського мистецького слова!

Борис ОЛЕКСАНДРІВ–ГРИБІНСЬКИЙ

FINALE
(Признання у хуртовину)

Зима, зима! Сніги і буревії,
І заметіль — крутіжно–біла тьма.
Які ж мені тепер лишились мрії,
Коли, по–правді, мрій уже нема?

Коли, по–правді, змушене дозвілля —
Мов глупий грак у плутаних стрибках.
Коли в саду — скелетно–чорне гілля
І від морозу — квіти на шибках.

Зима, зима! Пора на білі вірші,
На білі сни, що мають гожий зміст.
Гіркі слова — летіть собі, найгірші,
У сніжний вир, бо скажуть — песиміст!

І так тебе в малій обмежать смузі,
І так тебе в тісну запхають кліть,
Що просто плач. Я, звісно, винен, друзі,
Але прошу: суворо не судіть!

Зима, 1979 р.

ПРИЄДНАЙТЕ хоч ОДНОГО передплатника для "Молодої України" !

ПОДЯКА ДОБРИМ ЛЮДЯМ

Про успіх Хору Київської Державної Консерваторії на Міжнародньому Хоровому Фестивалі в Торонто в 1993 році частинно подано в числі 426 журнала "Молода Україна" в дописі "На многі, многі літа, шановний маестро Муравський !". Там же згадано про велику допомогу української громади — любителів хорового співу та людей доброї волі, які щедро і сердечно прийняли хористів і спричинилися до успіху. Їм, та всім особам в Торонто й Гамільтоні, які в будь-який спосіб допомогли у праці на користь української музичної культури висловлюємо СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ. Бажаємо всім доброго здоров'я, щастя і за словами диригента Павла Муравського "І МНОГОЛІТТЯ !"

Імена та прізвища добродіїв:

Роман Лунь, Віктор Педенко, Юрій Охрим, Ераст і Ліда Гуцуляки, Ганна Принц (Україна).

Ярослав Соколик — голова Комітету Українців Канади, відділ Торонто,
Марія Лопата — секретар КУК, відділ Торонто,
Алла Шкляр — голова дирекції Інституту св. Володимира,
Тарас Мудрий — член управи дирекції Інституту,
Галина Цікало — управитель Інституту.

Луїз і Дмитро Темертеї,
Ганна (Гандзя) і Робі Евенс,
Євгенія і Юрій Охрими,
Раїса й Олександер Юхименки,
Світлана Кузьменко,
Ольга Солонинка-Чвіль,
Євфросинія Літвінова.

Рут Бад, Микола і Марія Більчаки, Валентина й Ігор Боровці, Михайло і Марія Демеди, Марія і Василь Дубики, Марія й Іван Жаботинські, Уляна й Ярослав Ковалі, Михайло й Анна Михальчуки, Ольга Павлюк, Неоніла Пашковська, Віра й Іван Пирожаки, Валентина і Віктор Розлини, Марія Сахрин, Юрій Старостенко, Людмила Сумик, Наталя й Ігор Сухецькі, Василь і Зірка Ткачуки, Марія і Богдан Шафрани.

Єпископ Юрій, о. Боніфатій Мальований, о. Петро Бублик, о. Ігор Куташ (Монтреаль), Петро Шкурка.

Василь Бойчук — радний міста Торонто,
Тетяна Ткаченко – професор Торонтської консерваторії.

Тарас Родак, Богдан і Василь Чвілі, Тарас Ліщина, Іра й Анна Дрогобицькі, Марія Шкамбара, Христина Росоха, Оксана Боровик, Михайло Курі, Мирослав Хомин, Володимир Григоріїв.

Стефанія Пережак (Гамільтон), упокоїлася у вересні 1994 року, Клюб Українсько-Канадських Професіоналістів і Бізнесменів (Гамільтон-Венворт), Марія Голадик, члени Українського Національного Об'єднання.

Микола Чорний (Нью-Йорк), Василь Гречанський (Нью-Йорк).

Об'єднання Демократичної Української Молоді.
Кредитова Спілка "Будучність",
Кредитова Спілка "СОЮЗ",
Community Trust Company Limited.

Фірми:
Future Bakery (M.C. Dairy), Pacific Wholesale Meats, Kelly Orchards, Ontario Produce, Labatt Breweries, Mr. Submarine, Pizza Pizza, Mc Donalds Canada, Hard Rock Cafe (Skydome).

Список осіб, які склали пожертви на видатки пов'язані з приїздом хору Київської Державної Консерваторії в м. червні 1993 року.

Марія і Павло Божики
(вдячні Вам вельмишановна п. Валентино
за колосальну працю з чудовим хором) . . $100.00
Олена (Нюся) і Ярослав Семотюки 100.00

***

Фундація ім. С. Петлюри
(гол. А. Степанюк, секр. В. Павленко) 200.00
У.Н.Д.С.
(гол. В. Чміленко, секр. П. Волосевич) . . . 100.00
Віктор і Леся Павленки 60.00
Поліна і Михайло Маслівці 50.00
Олена і Микола Латишки 50.00
Ярослав і Тетяна Романишини 50.00
Софія і Арсен Степанюки 50.00
Тамара і Петро Бубели 20.00
Дарія Бродгед (Гамільтон) 20.00
Союз Українок Канади,
відділ ім. кн. Ольги при катедрі св. Володимира
(гол. О. Латишко) 100.00

Суму 700.00 долярів зібрав Віктор Павленко.

***

п-і Дорковська 50.00
Братство св. Володимира . . . . . (збірка)

Із зібраних грошей заплачено управі Інституту св. Володимира за харчі і обслугу, а пожертви зібрані у Братстві розділені були між студентами, які були присутні у Братстві.

Валентина Родак
і Оксана Родак-Луценко.

СТОРІНКА Юного ОДУМу

ЮНІ ТАЛАНТИ

Одинадцятирічна Таня Шамрай віршує вже давно.

Зі своїми поезіями виступала на міжнародному Шевченковому святі в м. Городня на Чернігівщині. Не по літах серйозна, вона гарно малює, вчиться в музичній школі. "З великою надією про наше відродження, із сподіваннями бачити Україну вільною, сильною і незалежною серед народів світу", — такі слова написала дівчинка на альбомі з віршами, які передала до редакції.

Таня дуже хоче листуватися із закордонними ровесниками–українцями. Її адреса:

с. Бутівка, Городнянського району
Чернігівської області

УКРАЇНА — РІДНА МАТИ

На Десні і у Карпатах,
Чи на дальнім Трубежі.
Україно, рідна Мати,
Своїх діток бережи!

І дорослим, і маленьким
Шлях до правди укажи.
Україно, рідна Ненько,
Своїх діток бережи.

Приголуб чужих і рідних,
Серцем повернись до них.
Україно, Мати рідна,
Бережи діток своїх.

Возвелич в народах — сина,
Гожих доньок — між квіток.
Рідна Ненько–Україно,
Бережи своїх діток.

Ми грудьми за тебе станем —
Ти нам тільки накажи.
Україно, рідна Мамо,
Тільки нас ти бережи.

травень 1994 р.

РІДНЯ

Я дівча–українка.
Йду до школи щодня.
Мій народ український,
Мов велика рідня.
Знаю, що й за кордоном
Українці живуть.
По дідівських законах
Рід і честь бережуть.
Здавна прадідам нашим
Ой нелегко було.
Бо немало по світу
Їх життям рознесло:
Є в Канаді і Бонні,
В Осло є, в Сомалі,
Серед щирих бельгійців
Українці мої.
Та душа українська,
Де б вона не була,
Знає, хто її мати,
Бо Вкраїна — одна.
Я щоранку–раненько
Вирушаю у путь;
Пам'ятаю: вкраїнці
По всім світу живуть.
Через милі і версти
Шлю привіт щирий я
Вам, брати мої й сестри —
Українська рідня!

ЛЕЛЕКА

Вертаючи з країв далеких
(Стомився, ледве долетів),
Звичайний прип'ятський лелека
Наріднім полі зранку сів.
Крилом змахнувши раз і вдруге,
Він зором поле обійняв.

І не побачивши подруги,
Тужливо так заклекотав.
Згадав весну тут з буйноквітом,
І ніч ту атомну згадав...
Він так і не діждався діток,
І більше подруги не мав.
І землю чорную, мов потом,
Слізьми гіркими поливав.
Лелека за колючим дротом
Тужливо пісню клекотав...

ПТАШЕНЯТА

"Вже пора, вже пора, вже пора"
Впало з крил журавлиних на хату.
"Вже пора. Вже пора. Вже пора!"
Рвуться в свіжу блакить пташенята.
"Вже пора, вже пора, вже пора"
Рушниками прослались дороги.
Непомітно зросла дітвора —
Час лишати батьківські пороги.
Наче пташка, що крила здійма,
Мати руки поклала на плечі.
Провела аж до краю села.
А в очах затуманився вечір.
Помолилась і грудку землі
Із–під вишні дала на дорогу
"Щастя вам, пташенята мої!"
А собі залишила тривогу.
Не кричіть, не віщуйте сичі,
Не злітайтесь до нашої хати,
Не будіть сиву матір вночі —
Вже на крилах її пташенята.

СЕРПЕНЬ

Серпень вересня в гості чекає:
Зорепадом встеляє шляхи,
Нове збіжжя в копиці складає,
Визолочує сонцем дахи.
Підрум'янює груші в садочку,
Росить трави в ранковій порі
І гаптує багряні листочки
На сорочечці клена в дворі.
Він пташиний приглушує клекіт,
Кличе осінь в гаї і сади.
Вже у вирій зібрались лелеки,
Напились сиві хмари води.
І в куточку ще спить чи дрімає
Заповзято–веселий дзвінок,
Не співає — іще не скликає
Дітвору гомінку на урок.
День за днем серпень жде свого гостя.
Все устиг, мов якийсь чарівник.
Палянщю і жменю колосся
Як гостинець поклав на рушник.

ПРОСТО МАМА

Коли на фінішну виходить літо,
А осінь вже до нас торує шлях,
Коли буяють айстри різноквітом, —
Неспокій бачу в маминих очах.
І якось ненароком мимоволі
Заводить мама мову повсякчас
Про те, що дуже скучила по школі,
Про свій улюблений, веселий клас:
Про забіяку й мовчуна малого,
Про непосиду–дівчинку метку...
Симфонією дзвоника шкільного
Снується павутиння у садку.
Знову за столом сидітиме до ночі,
Не помічаючи, що пізній час.
Зоря ранкова їй загляне в очі,
Що зігрівають добротою нас.
А вранці — на столі букетик квітів,
І до роботи — вчить, читать–писать.
"Ти народився людиною в цім світі,
Отож, Людиною повинен стать!"
А скільки їх — це тільки нам відомо —
Недоспаних і ранків, і ночей...
І зморшечками розбіжиться втома,
Мов сонця промінці, навкруг очей.
Знову на перерві на собі так само
Її уважний погляд я вловлю.
Це в школі. Ну а вдома — просто Мама,
Яку я поважаю і люблю.

27 серпня 1994 р.

МОЛОДЬ — МАЙБУТНЄ НАЦІЇ!
Допомагайте молоді
морально й матеріяльно!

Микола СКЕЛЯ–СТУДЕЦЬКИЙ

НЕ ПОГАСАЙ ЩЕ ДОВГО, СВІЧКО

Федору Бойко

І Крим, і Рим, і мідні труби
Пройшов цей мужній чоловік,
Не раз бував на грані згуби —
Хтось його на той світ волік.

Та сила дужа і сміливість
Перемагали все в житті:
"В сорочці народився щасливій" —
Співали янголи святі.

О скільки каменів підводних
Він подолав, переборов!
Бував голодний і холодний,
Аж ціпеніла в жилах кров.

Але стояв, як дуб упертий,
Як непорушна скеля та,
І вже ніхто не міг зітерти
Його діянь за всі літа.

А ті літа вже йшли на вечір,
На захід сонця золотий,
На спогадів важенні плечі
Лягли, як діти і брати.

І не було спочину думам,
Кінця картинам не було,
Що, наче електричні струми,
Вривались в пам'яті чоло.

Спогадуй, серце, лийся, річко,
Шуміть минулих днів вітри,
Й не погасай ще довго свічко
Життя його — гори, гори.

1994 р., Україна

Василь СИМОНЕНКО

* *
*

Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша злоба не впаде.

Народ росте, і множиться, і діє
Без ваших нагаїв і палаша.
Під сонцем вічності древніє й молодіє
Його жорстока й лагідна душа.

Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Пощезнуть всі перевертні й приблуди,
І орди завойовників–заброд.

Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гряде!

БУДЬТЕ ГОРДИМИ
СВОГО
УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ!

"UKRAINA" VACATION RESORT INC.
"УКРАЇНА" ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Resort: R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 659-2963

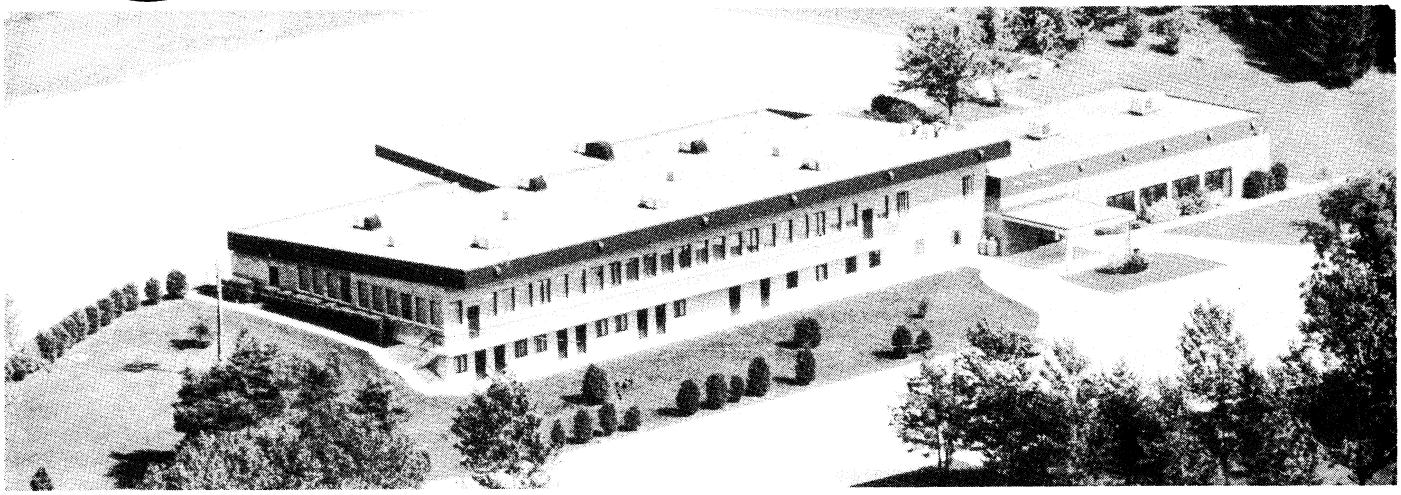

Павло ТИЧИНА

* *
*

Блакить мою душу обвіяла,
душа моя сонця намріяла,
душа причастилася кротості трав.
— Добридень! — я світу сказав!

Струмок серед гаю, мов стрічечка.
На квітці метелик, мов свічечка.
Хвилюють, мають, квітують поля, —
добридень тобі, Україно моя!

Цікавтесь долею українського народу !

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
WEST ARKA
BOOK & GIFT STORE
ОЛЬГА І АНДРІЙ ЧОРНІЇ
і син АНДРІЙ — власники

- Книжки, журнали, газети, пластинки, машини до писання.
- Різьба, бандури, вишивки, полотна і нитки до вишивання.
- Обруси і полотна з українськими взорами в гуртовій і подрібній продажі.
- Біжутерія, кераміка і криштали.
- Висилка пачок до всіх країн.

"АРКА ЗАХІД"
2282 Bloor St.W. Toronto, Ontario M6S 1N9
Tel. (416) 762-8751

"УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ"

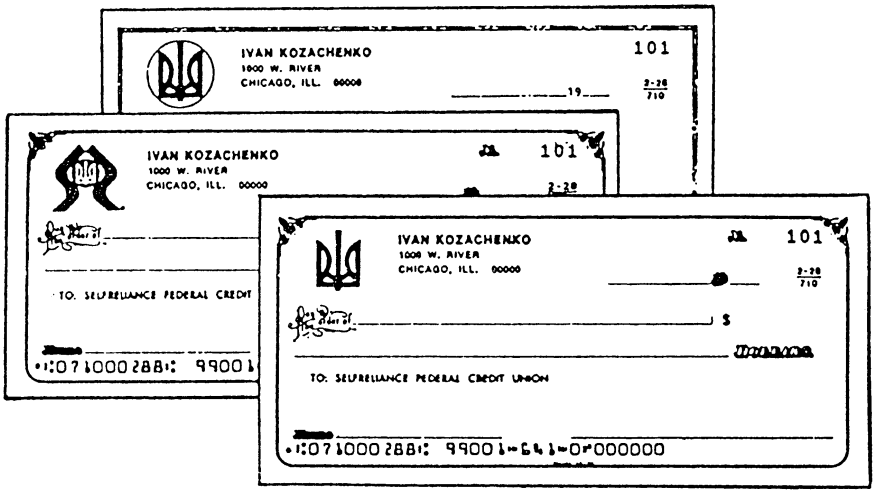

Українська

Федеральна Кооперативна Каса

"Самопоміч"

Selfreliance

Ukrainian Federal Credit Union

2351 W. Chicago Ave. Chicago, Ill. 60622 Tel.: (312) 489-0520

УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ (ДРЕФТИ) та інші чеки МОЖНА ДІСТАТИ В УКРАЇНСЬКИХ КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВАХ.

КООПЕРАТИВНІ ЧЕКОВІ КОНТА Є КРАЩІ ЯК ЗВИЧАЙНІ ЧЕКИ.

- Трансакції є безкоштовні.
- Не вимагаємо мінімального сальда на конті.
- Перших 150 дрефтів даром, при відкритті нового дрефт конта.
- Заробляють дивіденду.
- Дрефти мають копії.

MOLODA UKRAINA

If not delivered please return to:
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

**Ціна 3.00 дол.
в США і Канаді**

УКРАЇНСЬКИЙ БРАТСЬКИЙ СОЮЗ

**БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО — ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ
В АМЕРИЦІ І КАНАДІ**

**що нараховує понад 20 тисяч членів і понад $13,500.000.00
членського майна.**

Український Братський Союз має добірні найновішого типу поліси Обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів. Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріяльно. Помагає матеріяльно освітньо–культурним, видавничим, церковним та спортовим справам. Помагає матеріяльно незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій демократичного напрямку часопис–тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Ґлен Спей, Н.Й.

Головний осідок УБСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U.S.A.

Телефони: 342-0937 abo 347-5649

ПАЧКИ В УКРАЇНУ, ТРАНСПОРТ ВАНТАЖІВ,
ВЛАСНІ ДРУКАРНІ В КИЄВІ ТА ЛЬВОВІ,
ПЕРЕКАЗ ПЕНСІЙ, ДОСТАВА ГРОШЕЙ,
ВІЗИ І ЗАПРОШЕННЯ В УКРАЇНУ.
ЗАВІТАЙТЕ ДО **"КОБЗИ"**! ЧЕКАЄМО НА ВАС!

100 THE EAST MALL, UNIT 10, ETOBICOKE, ONTARIO M8Z 5X2
TEL: (416) 253-1871 FAX: (416) 253-9515

KOBZA
Travel & Tours
626019 ONTARIO LTD.

СПЕЦІЯЛІЗУЄМОСЯ У ПОДОРОЖАХ НА УКРАЇНУ.
МАЄМО КВИТКИ НА ВСІ АВІАЛІНІЇ
ДО БУДЬ–ЯКОЇ КРАЇНИ СВІТУ
TEL: (416) 253-1871
100 THE EAST MALL, UNIT 10, ETOBICOKE, ONT. M8Z 5X2